

Op weg naar een succesvolle terugplaatsing

Universiteit Leiden

C.C. Brussee

Universiteit Leiden, Pedagogische Wetenschappen, masterscriptie Orthopedagogiek

Begeleidend docent/ eerste beoordelaar: Dhr. Dr. P.M. van den Bergh

Tweede beoordelaar: Mw. Dr. A.M. Weterings

C.C. Brussee, Leiden, juli 2012

Voorwoord

Dit onderzoek is tot stand gekomen in het kader van de afronding van mijn masteropleiding Orthopedagogiek aan de Universiteit Leiden. Het onderzoek betreft een onderwerp dat mij na aan het hart ligt, namelijk de uithuisplaatsing en terugplaatsing van kinderen. In mijn werk als groepsleidster binnen een crisis- en observatieopvang voor uit huis geplaatste kinderen word ik regelmatig geconfronteerd met de zorgen en vragen die deze kwetsbare groep kinderen bezighouden. De meest prangende vraag blijft echter veelal lange tijd onbeantwoord. Die vraag luidt: “Mag ik weer terug naar huis?” Dit is een vraag die ook leeft bij kinderen die in een pleeggezin geplaatst worden. Indien deze vraag uiteindelijk positief beantwoord kan worden, vormt dit geen garantie voor een positieve afloop. De kans op een herhaalde uithuisplaatsing blijkt reëel te zijn. Toen ik onlangs de kinderen op mijn werk vertelde over het onderwerp van mijn onderzoek, reageerde een van de jongens met: “Oh, maar dat gaat over mij!” Deze jongen werd na een pleeggezinplaatsing met een duur van vier jaar weer teruggeplaatst bij zijn moeder. Echter, na een jaar werd hij opnieuw uit huis geplaatst. Hij woont inmiddels al een jaar in de crisis- en observatieopvang en zijn perspectief is wederom onduidelijk. De betekenis van dergelijke ingrijpende gebeurtenissen voor zowel ouders als kinderen heeft een centrale plek gekregen in dit onderzoek naar factoren die bijdragen aan een succesvolle terugplaatsing vanuit pleegzorg.

Ik wil op deze plaats iedereen bedanken die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van dit onderzoek. Allereerst de geïnterviewde ouders en kinderen die bereid waren om met mij in gesprek te gaan. Zij hebben op zeer openhartige wijze hun ervaringen met mij gedeeld en daarmee een bijzonder waardevolle bijdrage geleverd aan dit onderzoek. De medewerkers van Bureau Jeugdzorg Rotterdam wil ik bedanken voor de hartelijke ontvangst en de prettige samenwerking. Met de medewerkers van Bureau Jeugdzorg Amsterdam en Eindhoven heb ik niet direct samengewerkt, maar desalniettemin wil ik hen hartelijk bedanken voor hun medewerking aan dit onderzoek. Het afgelopen anderhalf jaar kon ik altijd met vragen terecht bij de heer van den Bergh. Ik wil hem bedanken voor zijn betrokkenheid en bruikbare adviezen. Na elke begeleidingsafpraak kon ik weer doelgericht aan de slag. Tot slot wil ik mevrouw Weterings bedanken voor haar feedback op de conceptversie van de scriptie.

Caroline Brussee

Leiden, juli 2012

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting 5

1. Theoretisch kader 6

- 1.1 Inleiding 6
- 1.2 Besluitvorming rond terugplaatsing 7
- 1.3 Risico's bij terugplaatsing van een pleegkind 8
- 1.4 Beschermende factoren voor een succesvolle terugplaatsing 8

2. Methoden 11

- 2.1 Probleemstelling 11
- 2.2 Steekproef 11
- 2.3 Meetinstrumenten 12
- 2.4 Procedure met betrekking tot het dossieronderzoek 13
- 2.5 Procedure met betrekking tot de interviews 14
- 2.6 Analysetechnieken 16

3. Resultaten 18

- 3.1 Onderzoeksgroep 18
- 3.2 Verschillen tussen succesvol teruggeplaatste kinderen en niet-teruggeplaatste kinderen 19
- 3.3 Verschillen tussen succesvol teruggeplaatste kinderen en herhaald uit huis geplaatste kinderen 20
- 3.4 Beleving van ouder en kind 21

4. Discussie 35

- 4.1 Conclusie 35
- 4.2 Implicaties 38
- 4.3 Beperkingen en toekomstig onderzoek 38

Literatuurlijst 40

Bijlagen 44

- Bijlage 1 Format dossieronderzoek 44
- Bijlage 2 Topiclijsten interviews 59
- Bijlage 3 Email aan gezinsvoogd 60
- Bijlage 4 Brief aan ouders 61
- Bijlage 5 Onderzoeksvariabelen 62

Samenvatting

Om het aantal mislukte terugplaatsingen vanuit pleegzorg te kunnen terugdringen is meer inzicht nodig in factoren die bijdragen aan een succesvolle terugplaatsing. In dit onderzoek zijn kwantitatieve analyses uitgevoerd waarin succesvol teruggeplaatste kinderen werden vergeleken met zowel kinderen die niet zijn teruggeplaatst als met kinderen die na terugplaatsing opnieuw uit huis geplaatst zijn. Deze analyses zijn uitgevoerd op basis van gegevens uit 136 cliëntdossiers bij Bureau Jeugdzorg Rotterdam, Eindhoven en Amsterdam. Tevens zijn kwalitatieve analyses uitgevoerd om meer zicht te krijgen op de ervaringen van gezinnen waarvan de kinderen succesvol zijn teruggeplaatst. Uit de resultaten komt naar voren dat succesvol teruggeplaatste kinderen in vergelijking met niet-teruggeplaatste kinderen minder vaak taal- en spraakproblemen hebben en minder vaak hulpverlening ontvangen tijdens de pleeggezinplaatsing. Vanuit de vergelijking met herhaald uit huis geplaatste kinderen komen drie beschermende factoren voor een succesvolle terugplaatsing naar voren. Wanneer de kinderen in een netwerkpleeggezin worden geplaatst en de ouders gedurende de plaatsing aan een verbeterde beschikbaarheid werken en meerdere vormen van hulpverlening gericht op terugplaatsing ontvangen, wordt de kans op een succesvolle terugkeer naar huis vergroot. De kwalitatieve analyses geven inzicht in de factoren die de geïnterviewde ouders hebben geholpen bij het omgaan met de uithuisplaatsing en het toewerken naar een succesvolle terugplaatsing.

Key words: reunification, foster care, pathway and placement (in)stability, re entry

1. Theoretisch kader

1.1 Inleiding

De afgelopen tien jaar is het aantal pleegkinderen in Nederland verdubbeld (Bureau Landelijke Voorlichting Pleegzorg, 2011). Heel wat pleeggezinplaatsingen hebben een hereniging met ouders tot doel. In de landelijk geformuleerde visie op pleegzorg wordt onderscheid gemaakt tussen pleegzorg als hulpverleningsvariant en pleegzorg als opvoedingsvariant. Bij het eerste type is het doel tijdelijk en is de plaatsing gericht op terugkeer naar huis. Pleegzorg als opvoedingsvariant is meer toekomstgericht en niet aan een tijdsduur gebonden. Ondanks het recht van het kind op continuïteit en stabiliteit in de opvoeding (artikel 20 IVRK), geeft de Wet op de Jeugdzorg uit 2005 geen concrete termijnen aan waarbinnen er duidelijkheid moet zijn over het perspectief van de pleegzorgplaatsing. In de praktijk betekent dit dat kinderen zelfs na jaren nog teruggeplaatst kunnen worden in het oorspronkelijk gezin (Van den Bergh & Weterings, 2010a).

In Nederland is nog weinig onderzoek gedaan naar terugplaatsing¹ van pleegkinderen en het verloop van de ontwikkeling van het kind daarna (Van den Bergh & Weterings, 2007). Terugplaatsing naar huis staat niet per definitie voor een succesvolle uitkomst. Er is pas sprake van succes wanneer een kind op lange termijn veiligheid en stabiliteit kent (Kimberlin, Anthony & Austin, 2009). De belangrijkste aandachtspunten voor het beoordelen van de veiligheid van kinderen zijn: de afwezigheid van mishandeling en verwaarlozing, de aanwezigheid van basale verzorging en bescherming, een affectieve relatie tussen ouders en het kind, een opvoeding gekenmerkt door regelmaat, structuur en continuïteit, voldoende toezicht van een volwassene, veranderingsmogelijkheden van de ouder(s) en steun uit het sociale netwerk (NIZW Jeugd, 2005). Uit internationaal onderzoek blijkt dat rond de 30 procent van de pleegkinderen na terugplaatsing opnieuw uit huis geplaatst wordt (Farmer, Southerland, Mustillo & Burns, 2008; Terling, 1999; Wulczyn, 2004). In Nederland rapporteren Van den Bergh en Weterings (2007) dat 14 procent van de door hen onderzochte pleegkinderen opnieuw uit huis geplaatst werd na terugplaatsing.

Engels en Amerikaans onderzoek naar terugplaatsing richt zich met name op risicofactoren die een succesvolle terugplaatsing in de weg staan en onvoldoende op beschermende factoren voor een succesvolle terugplaatsing (Kimberlin et al., 2009). Een uitzondering hierop is het recente onderzoek van Lietz en Strength (2011) waarin de ervaringen van ouders met betrekking tot uithuisplaatsing en terugplaatsing centraal staan. Door ouders zelf aan het woord te laten over dergelijke ingrijpende gebeurtenissen kan rijkere informatie verkregen worden (Kauffman, 2007), bijvoorbeeld middels het Pedagogisch Signaleringsinstrumentarium (Van den Bergh en Weterings, 2010a).

Dit onderzoek heeft tot doel meer inzicht te krijgen in beschermende factoren voor een

---

¹ In de literatuur wordt in geval van terugplaatsing van het pleegkind naar de eigen ouders zowel over 'terugplaatsing' als over 'thuisplaatsing' gesproken. In dit onderzoek wordt de term 'terugplaatsing' gehanteerd.

succesvolle terugplaatsing. Daarbij ligt de focus op het definiëren van het profiel van succesvol teruggeplaatste kinderen ten opzichte van kinderen die niet teruggeplaatst zijn en van kinderen die na terugplaatsing opnieuw uit huis geplaatst zijn. Aangezien er nog weinig bekend is over deze groep kinderen in Nederland en teneinde een beter beeld te verkrijgen van wat er nodig is om te kunnen spreken van een succesvolle terugplaatsing, zullen de ervaringen van ouders en kinderen met betrekking tot uithuisplaatsing en terugplaatsing een centrale plek krijgen in dit onderzoek.

1.2 Besluitvorming rond terugplaatsing

In Nederland ligt het besluit om een kind terug te plaatsen naar huis in handen van Bureau Jeugdzorg. In het kader van een ondertoezichtstelling kunnen pleeggezinplaatsingen ieder jaar opnieuw verlengd worden. Ongeacht de duur van het verblijf in het pleeggezin blijft de kans bestaan dat het kind uiteindelijk weer bij de ouders wordt teruggeplaatst. Dit brengt veel onzekerheid voor het kind, de ouders en de pleegouders met zich mee, wat een nadelig effect kan hebben op de ontwikkeling van het kind (Van den Berg & Weterings, 2007).

Een ander knelpunt in de huidige besluitvorming rond terugplaatsing is dat de veiligheid van het kind bij terugplaatsing onvoldoende wordt gewaarborgd. Sinds 1995 wordt de beëindiging van ondertoezichtstellingen en uithuisplaatsingen niet langer getoetst door de kinderrechter. Aangezien het wel om beslissingen met ingrijpende gevolgen gaat, heeft de Tweede Kamer erop aangedrongen dat deze beslissingen worden getoetst door de Raad voor de Kinderbescherming als onafhankelijk orgaan dat niet belast is geweest met de uitvoering. Bureau Jeugdzorg moet het voornemen om een uit huis geplaatst kind terug naar huis te laten gaan ter toetsing voorleggen aan de Raad voor de Kinderbescherming. De Inspectie jeugdzorg heeft in 2008 onderzoek gedaan naar de wijze waarop de (voorgenomen) beslissingen tot terugplaatsing van het kind naar huis worden getoetst (Inspectie jeugdzorg, 2008). Uit dit inspectieonderzoek kwam naar voren dat de toetsende taak onvoldoende werd uitgevoerd, waardoor een risico bestond op een foutieve inschatting van de veiligheid van het kind bij terugplaatsing naar huis. Na dit onderzoek zijn de Raad en Jeugdzorg Nederland (voorheen bekend als MOgroep Jeugdzorg) actief aan de slag gegaan met de aanbevelingen van de inspectie. Uit onderzoek naar de doorgevoerde verbeteringen (Inspectie jeugdzorg, 2010; Dankkaart, 2012) blijkt dat de Raad inmiddels voldoende verbeteringen heeft doorgevoerd, maar de Bureaus Jeugdzorg niet. Zij leveren de benodigde informatie niet tijdig of onvoldoende onderbouwd aan bij de Raad.

Ten derde blijkt uit de dossieranalyse van de Nederlandse Gezinsraad (2001) dat de ontwikkeling van het kind een beperkte rol speelt in het besluit tot terugplaatsing. De wens van de ouders om hun kind weer zelf op te voeden speelt een grotere rol. Volgens de Nederlandse Gezinsraad heeft dit te maken met het feit dat de wet niet vereist dat een gezinsvoogdij-instelling in het besluitvormingsproces de belangen van de betrokkenen op een transparante wijze tegen elkaar af moet wegen.

Bovenstaande knelpunten maken duidelijk dat bij het besluit tot terugplaatsing het belang van

het kind onvoldoende wordt meegewogen. De hereniging met ouders is immers geen eenmalige gebeurtenis. Het is een proces waarbij het kind re-integreert in een gezinsomgeving die significant anders is dan de gezinsomgeving die het kind verliet (Wulczyn, 2004). Dit gaat niet vanzelf. Zo blijkt uit onderzoek van Bellamy (2008) dat kinderen die herenigd werden met ouders na verblijf in een pleeggezin na drie jaar vaker te maken hadden met huiselijk geweld, problemen in de buurt en professionele hulpverlening dan kinderen die in een pleeggezin bleven wonen. Ook uit ander onderzoek blijkt dat teruggeplaatste kinderen meer kans hebben op emotionele en gedragsproblemen (Sinclair, Baker, Wilson & Gibbs, 2005; Taussig, Clyman & Landsverk, 2001).

1.3 Risico's bij terugplaatsing van een pleegkind

De terugplaatsing naar huis kan mislukken om verschillende redenen. Zo kan er sprake zijn van een te snelle terugplaatsing zonder voldoende ondersteuning of is er sprake van voldoende ondersteuning, maar zijn de ouders niet in staat het kind een thuis te bieden. Ook onvoorziene veranderingen in familieomstandigheden, gezinssamenstelling en de fysieke of mentale gezondheid van opvoeders na terugplaatsing kunnen een rol spelen (Kimberlin et al., 2009).

Verschiedende onderzoeken hebben aangetoond dat kinderen die fysieke, emotionele en/ of gedragsproblemen ondervinden een grotere kans hebben om opnieuw uit huis geplaatst te worden (Barth, Weigensberg, Fisher, Febrow & Green, 2008; Courtney, 1995; Farmer et al., 2008; Jones, 1998). Ook zouden baby's (Courtney, 1995; Shaw, 2006) en tieners (Farmer et al., 2008; Wells & Guo, 1999) vaker terugkeren in het hulpverleningssysteem na terugplaatsing. Een veelgenoemde factor op gezinsniveau die de kans op een succesvolle hereniging in de weg lijkt te staan is middelenmisbruik door ouders (Jones, 1998; Miller, Fisher & Jordan, 2006; Shaw, 2006; Terling, 1999; Wulczyn, 2004). Wanneer kinderen opgroeien in een situatie die gekenmerkt wordt door armoede (Jones, 1998; Courtney, 1995) of gebrekkige opvoedingsvaardigheden van ouders (Terling, 1999; Wulczyn, 2004) hebben zij meer kans om opnieuw uit huis geplaatst te worden. Connell et al. (2009) rapporteren dat kinderen die in pleegzorg zijn geplaatst als gevolg van mishandeling, meer kans hebben om na terugplaatsing opnieuw mishandeld te worden. De kans hierop is groter bij eerdere pleeggezinplaatsingen, plaatsing in een bestandspleeggezin en wanneer verwaarlozing de oorzaak van de uithuisplaatsing was. Kinderen die voor een korte periode in een pleeggezin hebben gewoond hebben meer kans om opnieuw uit huis geplaatst te worden (Courtney, 1995; Johnson-Reid, 2003; Shaw, 2006; Wells & Guo, 1999; Wulczyn, 2004). Een aantal onderzoeken associeert het aantal verplaatsingen binnen pleegzorg met een verhoogd risico op een herhaalde uithuisplaatsing (Courtney, 1995; Johnson-Reid, 2003; Wells & Guo, 1999).

1.4 Beschermende factoren voor een succesvolle terugplaatsing

In de overzichtsstudie van Kimberlin et al. (2009) wordt geconcludeerd dat er voornamelijk onderzoek is gedaan naar risicofactoren voor een succesvolle terugplaatsing en onvoldoende onderzoek naar

beschermende factoren.

In het beperkte onderzoek dat verricht is naar beschermende factoren die samenhangen met een succesvolle terugplaatsing komt naar voren dat kinderen die vanuit een netwerkpleeggezin teruggeplaatst zijn naar huis meer kans hebben op een succesvolle terugplaatsing dan kinderen die verbleven in een bestandspleeggezin (Courtney, 1995; Johnson-Reid, 2003; Shaw, 2006; Wells & Guo, 1999). Volgens Miller et al. (2006) is de kans op een succesvolle hereniging groter wanneer het kind therapie aangeboden krijgt, ouders over betere opvoedings- en disciplineringsvaardigheden beschikken en het kind opgroeit in een goed onderhouden huis en buurt. Farmer et al. (2008) concluderen dat kinderen uit gezinnen met een hoog inkomen meer kans hebben op een stabiele opvoedingssituatie. De kans dat een hereniging resulteert in een stabiele opvoedingssituatie wordt groter wanneer de gezinnen hulp ontvangen voor de problemen die hebben geleid tot de uithuisplaatsing (Pine, Spath, Werrbach, Jensen & Kerman, 2009). Ook Connell et al. (2009) rapporteren dat ouders die hun kind mishandeld hebben voorafgaand aan de terugplaatsing hier hulp voor dienen te ontvangen. Bovendien concluderen zij dat ouders het eerste jaar na de terugplaatsing nazorg dienen te ontvangen, aangezien het risico dat de kinderen opnieuw mishandeld worden het eerste jaar na de terugplaatsing het grootst is.

Thomas, Chenot en Reifel (2005) ontwierpen een model voor de succesvolle hereniging van uit huis geplaatste kinderen. Met dit model lieten zij zien dat beschermende factoren de invloed van risicofactoren kunnen afzwakken, en zo de kans om opnieuw uit huis geplaatst te worden vermindert. Verschillende factoren die geassocieerd worden met terugplaatsing en herhaalde uithuisplaatsing zijn verzameld uit relevante literatuur en vormen de bouwstenen van het model. Of de aangedragen factoren ook daadwerkelijk als beschermende factoren voor succesvolle terugplaatsing bestempeld kunnen worden dient nog verder onderzocht te worden. Als beschermende kindfactoren noemen Thomas et al. een positief zelfbeeld, effectieve copingstrategieën, intelligentie, spiritualiteit, optimisme en een vriendelijk temperament. Mogelijke beschermende gezinsfactoren zijn een veilige hechtingsrelatie tussen ouders en kind, een goede relatie met broers en zussen, verbondenheid, aanpassingsvermogen, effectieve communicatie en meningsvorming in het gezin. Ook de schoolomgeving kan een beschermende factor vormen, bijvoorbeeld wanneer het kind een positieve relatie heeft met leerkrachten.

In navolging op het onderzoek van Thomas et al. hebben Lietz en Strength (2011) verhalen van ouders over succesvolle hereniging gebundeld. Met de ouders werd besproken wat hen heeft geholpen om te gaan met de uithuisplaatsing en inmiddels te kunnen spreken van een succesvolle hereniging. Uit de analyse van de verhalen van de ouders bleek dat zij vijf fases doorliepen, waarin iedere fase gekenmerkt werd door verschillende beschermende factoren. In de eerste fase stond het overleven centraal. Wat de ouders in deze fase heeft geholpen is spiritualiteit en sociale steun. Het bidden tot God en de steun van vrienden, familie en sociale voorzieningen hield hen op de been. In de

tweede fase moesten ouders zich aanpassen aan de nieuwe situatie en namen zij initiatief door bijvoorbeeld te werken aan de doelen die jeugdzorg stelde, stelden zij grenzen om zich te kunnen losmaken van ongezonde invloeden en waren zij in staat om vanuit creativiteit en flexibiliteit meerdere oplossingen voor een probleem te vinden en nieuwe dingen te proberen. In de derde fase stond acceptatie centraal. Het verlangen om het gezin bij elkaar te houden en alleen nog maar je kind terug willen, het inzicht dat de hulp die je aannam ook echt is wat je nodig hebt en openlijk kunnen communiceren over de dingen die je hebt meegemaakt heeft geleid tot acceptatie. In de vierde fase werden ouders sterker door de betekenis die zij hechten aan hun ervaringen. Ook al waren ze aanvankelijk boos op de hulpverlening, achteraf zien zij toch ook het nut in van deze hulpverlening. Tot slot hadden ouders de behoefte om anderen te helpen door wat zij zelf hebben meegemaakt.

Samengevat kan op grond van de bestaande literatuur over terugplaatsing vanuit pleegzorg worden geconcludeerd dat het belang van het kind in de besluitvorming onvoldoende wordt meegewogen. In één op de drie gevallen wordt het kind opnieuw uit huis geplaatst, wat de ontwikkeling van het kind ernstige schade toebrengt. Om in de toekomst tot betere besluitvorming te komen is meer inzicht gewenst in beschermende factoren voor een succesvolle terugplaatsing. Door ouders en kinderen zelf aan het woord te laten over hun ervaringen kan bovendien rijkere informatie verkregen worden.

2. Methoden

2.1 Probleemstelling

Het doel van deze studie is om te onderzoeken welke factoren samenhangen met het bereiken van een stabiele opvoedingssituatie na terugplaatsing vanuit pleegzorg en of deze factoren verschillen van de situatie waarin pleegkinderen niet teruggeplaatst worden dan wel opnieuw uit huis geplaatst worden. Hiermee wordt antwoord gegeven op vier onderzoeksvragen:

1. Verschillen gezinnen waarvan de kinderen na een pleeggezinplaatsing succesvol teruggeplaatst zijn van gezinnen waarvan de kinderen nog steeds in een pleeggezin verblijven en zo ja, op welke wijze?
2. Verschillen gezinnen waarvan de kinderen na een pleeggezinplaatsing succesvol teruggeplaatst zijn van gezinnen waarvan de kinderen na terugplaatsing opnieuw uit huis geplaatst zijn en zo ja, op welke wijze?
3. Hoe ervaren de ouders van kinderen die na een pleeggezinplaatsing succesvol teruggeplaatst zijn de verschillende beslissingen die door Bureau Jeugdzorg en kinderrechtters zijn genomen?
4. Hoe ervaren kinderen die na een pleeggezinplaatsing succesvol teruggeplaatst zijn de verschillende beslissingen die door Bureau Jeugdzorg en kinderrechtters zijn genomen?

2.2 Steekproef

Om antwoord te kunnen geven op de eerste en de tweede onderzoeksvraag is een dossieronderzoek uitgevoerd. Het dossieronderzoek heeft plaatsgevonden binnen Bureau Jeugdzorg Rotterdam, Bureau Jeugdzorg Eindhoven en Bureau Jeugdzorg Amsterdam. Op alle drie de locaties is een doelgerichte steekproef getrokken door een selectie te maken aan de hand van de volgende inclusie- en exclusiecriteria:

- *Pleeggezinplaatsing in de jaren 2005 t/m 2010.*
Om zorg te dragen voor een organisatorisch eenduidige periode is gekozen voor de start van een pleeggezinplaatsing in 2005 of later, omdat in 2005 de Wet op de Jeugdzorg van kracht werd.
- *Leeftijd van de kinderen bij aanvang van de pleeggezinplaatsing 0 t/m 11 jaar oud.*
Voor de leeftijdscategorie 0 t/m 11 jaar is gekozen omdat de kinderen in die periode nog sterk afhankelijk zijn van hun primaire verzorgers en ingrijpende gebeurtenissen zoals een uithuisplaatsing een sterke invloed kunnen hebben op het functioneren van het kind.
- *Kinderbeschermingsmaatregel.*
In het onderzoek zijn alleen kinderen betrokken waarbij een maatregel voor kindbescherming van toepassing is. De reden hiervoor is dat bij vrijwillige plaatsingen het

moeilijker is een beleid te voeren, gezien ouders hun kind binnen het jaar zonder meer weer in huis kunnen nemen en na dat jaar eveneens als de pleegouders geen beroep doen op het blokkaderecht (als pleegouders dat wel doen, bepaalt de kinderrechter of het kind wel of niet teruggaat naar de ouders indien ouders een verzoek tot terugplaatsing indienen bij de kinderrechter). De groep met en zonder kinderbeschermingsmaatregel zijn daardoor moeilijk vergelijkbaar.

- *Crisispleeggezinnen < 4 weken worden niet meegenomen in het onderzoek.*

Uitgesloten van het dossieronderzoek werden de crisisplaatsingen van minder dan vier weken. Voor deze plaatsingen is geen indicatie van Bureau Jeugdzorg nodig. Veelal zijn weinig gegevens beschikbaar en men gaat ervan uit dat het kind na de crisis snel weer terug kan naar huis.

Voor het dossieronderzoek werden per kind de gegevens van één pleeggezinplaatsing in beeld gebracht. Het gaat dan om het pleeggezin waar het kind in de periode 2005-2010 het eerste werd geplaatst, uitgezonderd crisisplaatsingen korter dan vier weken. Bij de selectie van de dossiers is geprobeerd zowel succesvolle teruggeplaatste kinderen², herhaald uit huis geplaatste kinderen, overgeplaatste kinderen als kinderen die nog steeds in een pleeggezin verblijven mee te nemen.

Voor het beantwoorden van de derde en de vierde onderzoeksvraag zijn interviews afgenomen bij gezinnen waarvan de kinderen weer thuis wonen na een periode in een pleeggezin te hebben verbleven. Deze gezinnen werden meegenomen in het dossieronderzoek en moesten om die reden ook voldoen aan bovenstaande inclusie- en exclusiecriteria. Indien ouders toestemming gaven voor deelname aan het onderzoek, dan werd aan hen gevraagd of zij tevens instemden met een interview van hun teruggeplaatste kind, indien het kind 6 jaar of ouder was. Er zijn in totaal tien ouderinterviews en vier kindinterviews afgenomen.

Van Bureau Jeugdzorg Rotterdam, Bureau Jeugdzorg Eindhoven en Bureau Jeugdzorg Amsterdam zijn respectievelijk 77, 50 en 9 dossiers meegenomen in het onderzoek. Dit brengt het totaal op 136 dossiers.

2.3 Meetinstrumenten

Dit onderzoek is zowel kwantitatief als kwalitatief van aard. Naast het verzamelen van kwantitatieve gegevens middels dossieronderzoek werden semigestructureerde interviews afgenomen.

Voor het dossieronderzoek werd een format ontwikkeld (bijlage 1). Een reeds bestaand format, behorende bij een dossieronderzoek naar pleeggezinplaatsingen, diende hierbij als uitgangspunt (Van den Bergh & Weterings, 2010b). Er namen vier onderzoekers deel aan het dossieronderzoek, ieder met een eigen onderzoeksvraag. Het format werd aangepast aan de hand van

---

² In dit onderzoek wordt van een succesvolle terugplaatsing gesproken indien het kind na terugplaatsing ten tijde van het dossieronderzoek nog steeds bij de ouder(s) verblijft.

de onderzoeksvragen. Vervolgens heeft het format gefungeerd als checklist waarmee diverse gegevens over de uithuisplaatsing, de pleeggezinplaatsing en eventuele overplaatsingen en terugplaatsingen in kaart werden gebracht. Bij de verzameling van de gegevens uit de dossiers werd gebruik gemaakt van de beschikbare verslaglegging van Bureau Jeugdzorg, verslagen van de pleegzorgaanbieders, beschikkingen van de kinderrechter en rapporten van de Raad voor de Kinderbescherming.

Voor de afname van de semigestructureerde interviews werden twee topiclijsten samengesteld, een voor het ouderinterview en een voor het kindinterview (bijlage 2). De gespreksonderwerpen werden gerangschikt in chronologische volgorde, maar tijdens de afname van de interviews kon hier van worden afgeweken. De topiclijsten werden vastgesteld op basis van de vraagstelling en de literatuur.

De conclusies uit kwalitatief onderzoek dienen controleerbaar en inzichtelijk te zijn (Baarda, De Goede & Teunissen, 2005). Om dit te waarborgen werden de interviews opgenomen op voice-recorder en volledig uitgeschreven alvorens de analyse te verrichten. Het ruwe materiaal werd opgeslagen in een apart databestand, zodat altijd kan worden teruggevallen op de oorspronkelijke informatie om conclusies te verifiëren.

2.4 Procedure met betrekking tot het dossieronderzoek

De dataverzameling voor het dossieronderzoek heeft plaatsgevonden van februari 2011 t/m augustus 2011. Bij alle drie de Bureaus Jeugdzorg zijn dossiers geselecteerd aan de hand van eerder genoemde inclusie- en exclusiecriteria. Aanvankelijk was het de bedoeling dat drie studenten in totaal 150 dossiers zouden onderzoeken, evenredig verdeeld over de drie Bureaus Jeugdzorg. De vierde student zou een beperkt aantal interviews bij gezinnen afnemen en deze zaken vervolgens ook toevoegen aan het dossieronderzoek. De dataverzameling voor het dossieronderzoek op de drie Bureaus Jeugdzorg verliep als volgt.

Bij Bureau Jeugdzorg Eindhoven was er een lijst beschikbaar van opnames bij de pleegzorgaanbieders Combinatie Jeugdzorg regio, Stichting Kompaan en De Oosterpoort. Het overgrote deel van de kinderen verbleef bij pleegzorgaanbieder Combinatie Jeugdzorg, omdat deze pleegzorgaanbieder in regio Eindhoven werkzaam is. Uit deze lijst zijn door één student 50 zaken geselecteerd voor het dossieronderzoek. Een exacte verdeling van het aantal kinderen per pleegzorgaanbieder is niet beschikbaar, omdat de pleegzorgaanbieder niet geregistreerd is tijdens het dossieronderzoek.

De twee andere studenten verzamelden hun data bij de Bureaus Jeugdzorg in Amsterdam en Rotterdam. Bij beide instellingen zouden 50 dossiers geselecteerd worden voor het dossieronderzoek. Bij Bureau Jeugdzorg Amsterdam bleek echter sprake te zijn van onvolledige, onoverzichtelijke dossiers waardoor de dataverzameling bij deze instelling tijdrovend en onbetrouwbaar werd. Om deze reden werd besloten dat beide studenten in Amsterdam slechts 15 dossiers zouden selecteren en in Rotterdam 35 dossiers. Bij Bureau Jeugdzorg Amsterdam werden uit een lijst met zowel lopende als

afgeronde zaken dossiers geselecteerd aan de hand van de inclusie- en exclusiecriteria. De 30 dossiers werden ingezien op de locatie Amsterdam Zuidoost/ Diemen. Bij de data-inspectie bleek echter een groot deel van deze data onbetrouwbaar, waardoor uiteindelijk 9 dossiers uit Amsterdam zijn meegenomen in de analyse.

Bureau Jeugdzorg Rotterdam stelde een lijst van 260 zaken beschikbaar die mogelijk voldeden aan de criteria voor het dossieronderzoek en een lijst van 50 zaken die mogelijk voldeden aan de criteria voor de interviews. Vervolgens zijn uit de eerstgenoemde lijst de zaken geselecteerd behorende bij de teams op de locatie Delftseplein. Voor deze zaken moest gecontroleerd worden of deze daadwerkelijk voldeden aan de vooraf opgestelde criteria. Twee studenten hebben zodoende ieder 35 dossiers op de locatie Delftseplein ingezien en meegenomen in het dossieronderzoek. Voor de interviews is door de vierde student gebruik gemaakt van beide lijsten om gezinnen te selecteren voor de interviews. De 10 gezinnen die deelnamen aan de interviews zijn eveneens meegenomen in het dossieronderzoek. De dossiers van deze gezinnen bevonden zich op de locatie Delftseplein en de locatie Dynamostraat. Echter, drie van deze gezinnen waren reeds in het bestand opgenomen. Zodoende werden uiteindelijk 77 dossiers uit Rotterdam meegenomen in de analyse.

De dossiergegevens zijn door alle vier de studenten ingevoerd in SPSS, zodat er kwantitatieve analyses uitgevoerd konden worden.

2.5 Procedure met betrekking tot de interviews

De ouder- en kindinterviews zijn afgenomen van mei 2011 t/m juli 2011. Een opzet voor de afname van de interviews werd met de begeleider van de universiteit en een beleidsmedewerker van Bureau Jeugdzorg Rotterdam besproken. De organisatie ging niet akkoord met het interviewen van gezinnen waarvan de kinderen opnieuw uit huis geplaatst waren. Wel bleek het mogelijk te zijn gezinnen te interviewen waarvan de kinderen na een pleegzorgplaatsing teruggeplaatst waren en waar nog steeds sprake was van een beschermingsmaatregel. Bureau Jeugdzorg Rotterdam leverde twee lijsten met in totaal 310 zaken. Hiervan voldeden 36 zaken aan de inclusiecriteria voor de interviews. Met de beleidsmedewerker werd besproken hoe deze gezinnen het beste benaderd konden worden. In overleg werd een e-mail voor de betreffende gezinsvoogd opgesteld met daarin onder meer uitleg over het onderzoek (bijlage 3). Ook werd een brief voor ouders opgesteld indien de gezinsvoogd zou instemmen met het benaderen van de ouders (bijlage 4). De 31 gezinsvoogden van de 36 gezinnen ontvingen van de onderzoeker een e-mail met uitleg over het onderzoek en de vraag of zij hun medewerking wilden verlenen.

Uit de reacties van de gezinsvoogden bleek dat in twee gevallen de ondertoezichtstelling inmiddels al beëindigd was. In vijf gevallen vond de gezinsvoogd het gezin niet geschikt in verband met een instabiele thussituatie of persoonlijke problematiek van de ouder. Bij vijf gezinnen was het gezin niet geschikt om een andere of onbekende reden. Van drie gezinsvoogden is geen reactie gekomen op de e-mail. Twee gezinsvoogden spraken hun twijfel uit over de geschiktheid van het

gezin, maar lieten vervolgens niks meer van zich horen. Bij de resterende 19 gezinnen gaf de gezinsvoogd als reactie dat de ouders benaderd konden worden voor de interviews. Bij acht gezinnen gaf de gezinsvoogd aan dat hij of zij de ouder graag eerst zelf wilde benaderen. Van nog eens acht gezinnen stemde de gezinsvoogd in met het versturen van een brief aan ouders en bij één gezin gaf de gezinsvoogd aan dat de ouder het beste telefonisch benaderd kon worden. Tot slot was er bij twee gezinnen sprake van een taalbarrière, maar konden de ouders in principe wel benaderd worden.

Van de acht gezinnen die in eerste instantie door de gezinsvoogd werden benaderd, gaven zes gezinnen direct hun toestemming voor het onderzoek. Echter, bij één van deze gezinnen werd het interview afgezegd door ziekte van moeder en is het later niet meer gelukt een nieuwe afspraak te maken met ouders. Van de andere twee gezinnen wilde één gezin niet meewerken aan het onderzoek en het andere gezin vond het goed als de onderzoeker telefonisch contact met haar opnam. Laatstgenoemde gaf na het telefonisch contact toestemming voor het onderzoek. Aan acht gezinnen werd een brief verstuurd met daarin uitleg over het onderzoek, verzoek tot deelname en werd ouders medegedeeld dat de onderzoeker op korte termijn telefonisch contact met hen zou opnemen. Om ouders te motiveren werd bovendien in de brief vermeld dat interviewgegevens anoniem verwerkt zouden worden en ouders een cadeaubon zouden ontvangen bij deelname. Van deze gezinnen wilden vier gezinnen niet meewerken en kreeg de onderzoeker één gezin herhaaldelijk niet te pakken. Drie gezinnen reageerden positief. Ook de ouder die telefonisch benaderd kon worden volgens de gezinsvoogd wilde meewerken aan het onderzoek. Zo gaven in totaal 10 gezinnen hun toestemming voor medewerking aan een interview.

Met deze 10 gezinnen werd een afspraak gemaakt voor het afnemen van de interviews bij de ouders thuis. Indien het kind 6 jaar of ouder was werd aan de ouder(s) toestemming gevraagd ook het kind te interviewen. Tijdens de afname van de eerste kindinterviews bleek echter dat het voor kinderen van 8 à 9 jaar oud lastig was om te reflecteren op de meegemaakte ingrijpende gebeurtenissen. Om die reden werd afgezien van het interviewen van kinderen onder de 8 jaar. De helft van de kinderen was 8 jaar of ouder. Een van de moeders stemde niet in met het interviewen van haar dochter, omdat deze na alle ingrijpende gebeurtenissen nog veel last had van angst en onzekerheid. De overige vier ouders gaven toestemming voor het interviewen van hun kind.

Voorafgaand aan het interview nam de onderzoeker het dossier van het kind door op Bureau Jeugdzorg. Aan de ouders werd door de onderzoeker een korte uitleg gegeven over het onderzoek, waarin werd benadrukt dat er vertrouwelijk met de gegeven informatie zou worden omgegaan. Na afloop van het interview legde de onderzoeker bondig enkele observaties vast met onder meer aandacht voor de sfeer tijdens het gesprek.

Over het verloop van de interviews met ouders kan het volgende opgemerkt worden. De cadeaubon leek geen belangrijke rol te spelen in de afweging tot deelname. Zo gaven zeven gezinnen hun toestemming zonder van de cadeaubon af te weten. De drie gezinnen die er al wel vanaf wisten

door de brief, gaven tijdens het interview aan dat het hen niet om het geld te doen was of dat ze de cadeaubon alweer waren vergeten. Tijdens de interviews is het twee keer voorgekomen dat de gezinsvoogd mee ging naar het gezin en een enkele keer dat een collega van de gezinsvoogd samen met een tolk aanwezig was bij het interview. Het is onbekend of en op welke manier de aanwezigheid van de (collega van de) gezinsvoogd invloed heeft gehad op het gesprek met de betreffende ouders. Het voeren van een gesprek via de tolk bemoeilijkte voor de onderzoeker het verkrijgen van inzicht in de beleving van de ouder. Een keer vond het gesprek niet in de thuissituatie plaats, maar op Bureau Jeugdzorg. Dit was een wens van moeder met als motivatie dat zij wilde voorkomen dat haar familie zich ermee ging bemoeien. Een van de interviews heeft plaatsgevonden met beide ouders van het kind. Negen interviews zijn afgenomen met enkel de moeder van het kind. Een van hen woont samen met de vader van het kind en twee van hen wonen samen met een nieuwe partner. De overige zes moeders zijn alleenstaand.

2.6 Analysetechnieken

Om de eerste en tweede onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden werden kwantitatieve analyses uitgevoerd. Bij de eerste onderzoeksvraag werden gezinnen waarvan de kinderen na een pleeggezinplaatsing teruggeplaatst zijn op zes kenmerken vergeleken met gezinnen waarvan de kinderen nog steeds in een pleeggezin verblijven. Het gaat om de volgende categorische variabelen: de relatie tussen ouders, het soort pleeggezin, de hulpverlening aan het kind ten tijde van de pleeggezinplaatsing, de ontwikkeling van het kind bij aanvang van de pleeggezinplaatsing, de ontwikkeling van het kind ten tijde van de pleeggezinplaatsing en de reden van de uithuisplaatsing. Bij de ontwikkeling van het kind werd gekeken naar de lichamelijke ontwikkeling, de motorische ontwikkeling, de taal- en spraakontwikkeling, de cognitieve ontwikkeling, de sociale ontwikkeling, de emotionele ontwikkeling, de gehechtheid en de aanwezigheid van een handicap. Dit bracht het totaal aantal onafhankelijke variabelen op twintig.

Bij de tweede onderzoeksvraag werden gezinnen waarvan de kinderen na een pleeggezinplaatsing teruggeplaatst zijn op negen kenmerken vergeleken met kinderen die na terugplaatsing opnieuw uit huis geplaatst zijn. Het gaat om dezelfde kenmerken als bij de eerste onderzoeksvraag, aangevuld met de volgende drie categorische variabelen: de reden van de terugplaatsing, de hulpverlening voorafgaand aan de terugplaatsing en de hulpverlening na terugplaatsing.

Om te toetsen of de categorische variabelen onderling significant van elkaar verschillen en om inzicht te krijgen in de mogelijke samenhang tussen twee categorische variabelen werd de Chikwadraattoets gebruikt. Voorafgaand aan de analyses werden een aantal nieuwe variabelen aangemaakt en werden oorspronkelijke variabelen gehercodeerd (bijlage 5). Uitgangspunt hierbij was dat aan de aanname werd voldaan dat het percentage cellen met een verwachte frequentie <5 niet hoger was dan 20%. Bij toetsing van 2x2 tabellen werd de Chikwadraattoets met continuïteitscorrectie

gebruikt. Als het verwachte aantal in een of meer van de cellen <5 was werd de Fisher's exact toets gebruikt. Bij alle analyses werd een α van 0,05% gehanteerd. P-waarden < 0.05 (tweezijdig) werden beschouwd als significant.

Voor de analyse van de interviews werd gebruik gemaakt van een stappenmodel voor de systematische analyse van kwalitatieve gegevens (Boeije, 2005). Als eerste werd gestart met het open coderen van de gegevens met als doel een begrippenkader te ontwikkelen dat het onderzoeksmateriaal dekt. De uitgeschreven tekst van de interviews werd zorgvuldig gelezen en ingedeeld in fragmenten. De fragmenten kregen een bijbehorende code en werden onderling vergeleken zodat teksten die over hetzelfde aspect gaan ook daadwerkelijk dezelfde code zouden krijgen. De tweede stap in de analysefase was het axiaal coderen. Het doel hiervan was tweeledig, namelijk onderscheid maken tussen de belangrijke en minder belangrijke elementen van het onderzoek en de omvang van de gegevens en van het aantal codes reduceren. Om dit te bereiken werden synoniemen geschrapt en codes geclusterd door hoofdcodes te onderscheiden van subcodes. Tot slot werd in de fase van de selectieve codering structuur aangebracht in de veelheid van afzonderlijke hoofd- en subcodes. Dit werd gedaan door de belangrijkste begrippen en de verbanden tussen deze begrippen te beschrijven in het licht van de derde en vierde onderzoeksvraag. Tijdens de analyse van de interviews werd duidelijk dat de informatie uit de kindinterviews grotendeels onvoldoende toereikend was voor de analyse. Daar waar zinvol zijn parafrases toegevoegd aan de verslaglegging van de ouderinterviews.

3. Resultaten

3.1 Onderzoeksgroep

Van de 136 kinderen die werden meegenomen in het dossieronderzoek zijn 75 kinderen (55%) niet teruggeplaatst. Zij verblijven ten tijde van het onderzoek nog steeds in een pleeggezin. De overige 61 kinderen (45%) zijn wel teruggeplaatst. Van de teruggeplaatste kinderen zijn 19 kinderen (31%) opnieuw uit huis geplaatst. Twee van hen zijn ook na de tweede uithuisplaatsing weer teruggeplaatst. De steekproef bestond uit 49 jongens (36%) en 87 meisjes (64%). Er zijn geen verschillen gevonden tussen jongens en meisjes ten aanzien van de onderzochte onderwerpen.

De leeftijd van de onderzoeksgroep ten tijde van het dossieronderzoek varieert van 0;4³ jaar tot 16;2 jaar met een gemiddelde leeftijd van 6;9 jaar ($SD = 3;6$). De leeftijd waarop de kinderen voor het eerst uit huis geplaatst werden varieert van 0 tot 11;9 jaar met een gemiddelde leeftijd van 3;6 jaar ($SD = 3;2$). Uit tabel 1 blijkt dat een derde van de onderzoekspopulatie al voor het eerste levensjaar in een pleeggezin geplaatst is.

Tabel 1
Plaatsingsachtergronden van de pleegkinderen

	<i>Frequentie</i>
<i>Leeftijd uithuisplaatsing (N=136)</i>	
< 1 jaar	44 (32%)
1 - 4 jaar	56 (41%)
5 - 8 jaar	23 (17%)
9 - 11 jaar	13 (10%)
<i>Duur beëindigde pleeggezinplaatsing (N=61)</i>	
0 - 6 maanden	14 (23%)
6 maanden - 12 maanden	12 (20%)
12 maanden - 18 maanden	10 (16%)
> 18 maanden	19 (31%)
Missing	6 (10%)
<i>Duur niet beëindigde pleeggezinplaatsing (N=75)</i>	
0 - 1 jaar	11 (15%)
1 jaar - 2 jaar	12 (16%)
2 jaar - 3 jaar	16 (21%)
> 3 jaar	35 (47%)
Missing	1 (1%)

De kinderen die zijn teruggeplaatst (beëindigde pleeggezinplaatsingen) verbleven gemiddeld 1;1 jaar in het pleeggezin ($SD = 0;8$), met een range van minimaal 9 dagen en maximaal 3;3 jaar. Bijna de helft van de kinderen die niet zijn teruggeplaatst verblijven al meer dan drie jaar in een pleeggezin. De

³ De leeftijd wordt aangegeven in jaren en maanden. Het getal achter de ; is het aantal maanden.

verblijfsduur van deze niet beëindigde pleeggezinplaatsingen varieert van 4 maanden tot 6;2 jaar met een gemiddelde duur van 3 jaar ($SD = 1;8$).

Van de meeste kinderen die succesvol zijn teruggeplaatst kon worden berekend hoe lang zij ten tijde van het dossieronderzoek weer bij hun ouder(s) verblijven ($N = 38$). Zij wonen gemiddeld 2 jaar thuis ($SD = 1;3$), met een range van 1 maand tot 5;4 jaar.

3.2 Verschillen tussen succesvol teruggeplaatste kinderen en niet-teruggeplaatste kinderen

Gezinnen waarvan de kinderen succesvol zijn teruggeplaatst werden vergeleken met gezinnen waarvan de kinderen nog steeds in een pleeggezin verblijven. Tabel 2 geeft een overzicht van de uitkomsten van deze vergelijking.

Tabel 2

Resultaten van de vergelijking tussen succesvol teruggeplaatste kinderen ($N=42$) en niet-teruggeplaatste kinderen ($N=75$)

<i>Kenmerken</i>	<i>N</i>	<i>$\chi^2(df)$</i>	<i>p- waarde</i>
Relatie tussen ouders	103	1.251 (1)*	0.26
Soort pleeggezin	115	0.045 (1)*	0.83
Hulpverlening kind tijdens pleeggezinplaatsing	116	5.283 (1)*	0.02
<i>Ontwikkeling van het kind bij aanvang plaatsing</i>			
Lichamelijk	101	0.028 (1)*	0.87
Motorisch	91	0.551 (1)*	0.46
Taal	93	0.068 (1)*	0.80
Cognitief	91	0.030 (1)*	0.86
Sociaal	102	0.017 (1)*	0.90
Emotioneel	105	0.006 (1)*	0.94
Hechting	92	0.969 (2)	0.62
Lichamelijke/ geestelijke handicap	103	n.v.t.**	0.65
<i>Ontwikkeling van het kind tijdens plaatsing</i>			
Lichamelijk	97	0.499 (1)*	0.48
Motorisch	100	0.000 (1)*	1.00
Taal	103	4.831 (1)*	0.03
Cognitief	101	2.504 (1)*	0.11
Sociaal	111	0.450 (1)*	0.50
Emotioneel	112	0.203 (1)*	0.65
Hechting	112	0.939 (2)	0.63
Lichamelijke/ geestelijke handicap	109	n.v.t.**	1.00
Reden uithuisplaatsing	113	3.418 (2)	0.18

* Chi-kwadraattoets met continuïteitscorrectie

** Fisher's exact toets, tweezijdig (het verwachte aantal in een of meer cellen <5)

Kinderen worden significant vaker succesvol teruggeplaatst wanneer zij geen hulpverlening ontvangen tijdens de pleeggezinplaatsing (44%) dan wanneer zij wel hulpverlening ontvangen (21%). Ook

worden zij significant vaker succesvol teruggeplaatst wanneer zich tijdens de pleeggezinplaatsing geen problemen voordoen op het gebied van de taal- en spraakontwikkeling (44%) dan wanneer zich op dit gebied wel problemen voordoen (19%).

3.3 Verschillen tussen succesvol teruggeplaatste kinderen en herhaald uit huis geplaatste kinderen

Tabel 3 laat zien dat gezinnen waarvan de kinderen succesvol zijn teruggeplaatst op een drietal kenmerken significant verschillen van gezinnen waarvan de kinderen na terugplaatsing opnieuw uit huis zijn geplaatst.

Tabel 3

Resultaten van de vergelijking tussen succesvol teruggeplaatste kinderen (N=42) en herhaald uit huis geplaatste kinderen (N=19)

<i>Kenmerken</i>	<i>N</i>	<i>χ^2 (df)</i>	<i>p- waarde</i>
Relatie tussen ouders	57	0.105 (1) [*]	0.75
Soort pleeggezin	61	5.477 (1) [*]	0.02
Hulpverlening kind tijdens pleeggezinplaatsing	61	n.v.t. ^{**}	0.33
<i>Ontwikkeling van het kind bij aanvang plaatsing</i>			
Lichamelijk	54	2.109 (1) [*]	0.15
Motorisch	50	n.v.t. ^{**}	0.50
Taal	48	n.v.t. ^{**}	0.30
Cognitief	46	n.v.t. ^{**}	0.12
Sociaal	51	0.157 (1) [*]	0.69
Emotioneel	53	0.000 (1) [*]	1.00
Hechting	49	n.v.t. ^{**}	0.11
Lichamelijke/ geestelijke handicap	56	n.v.t. ^{**}	0.19
<i>Ontwikkeling van het kind tijdens plaatsing</i>			
Lichamelijk	54	n.v.t. ^{**}	0.12
Motorisch	54	n.v.t. ^{**}	0.70
Taal	54	n.v.t. ^{**}	0.15
Cognitief	50	n.v.t. ^{**}	0.22
Sociaal	57	0.516 (1) [*]	0.47
Emotioneel	58	2.684 (1) [*]	0.10
Hechting	57	n.v.t. ^{**}	0.31
Lichamelijke/ geestelijke handicap	56	n.v.t. ^{**}	0.57
Reden uithuisplaatsing	60	0.183 (2)	0.91
Reden terugplaatsing	48	n.v.t. ^{**}	0.04
Hulpverlening voorafgaand aan terugplaatsing	45	6.763 (1) [*]	0.01
Hulpverlening na terugplaatsing	55	n.v.t. ^{**}	0.44

^{*} Chi-kwadraattoets met continuïteitscorrectie

^{**} Fisher's exact toets, tweezijdig (het verwachte aantal in een of meer cellen <5)

Uit de tabel zijn significante resultaten af te lezen voor het soort pleeggezin, de reden van terugplaatsing en de ontvangen hulpverlening voorafgaand aan terugplaatsing. Kinderen die in een bestandspleeggezin verblijven ten tijde van de uithuisplaatsing worden vaker herhaald uit huis geplaatst (41%) dan kinderen die in een netwerkpleeggezin verblijven (6%). De reden van terugplaatsing werd opgedeeld in verbeterde beschikbaarheid van ouders en hulpverlening voor de persoonlijke problematiek van ouders. Verbeterde beschikbaarheid van ouders betekent dat de pedagogische vaardigheden van ouders zijn vergroot, dat het misbruik of de mishandeling is gestopt en/of dat de relatie tussen ouders is beëindigd in verband met huiselijk geweld. Indien ouders hulpverlening hadden ontvangen voor verslavingsproblematiek, psychische en/of psychiatrische problematiek werd dit geschaard onder hulpverlening voor persoonlijke problematiek van ouders. Uit de resultaten komt naar voren dat kinderen veel minder vaak herhaald uit huis geplaatst worden wanneer de beschikbaarheid van ouders is verbeterd (9%) dan wanneer ouders hulpverlening ontvangen voor persoonlijke problematiek (43%). Indien ouders zowel hadden gewerkt aan een verbeterde beschikbaarheid als aan hun persoonlijke problematiek werden kinderen eveneens minder vaak herhaald uit huis geplaatst (9%).

Ouders die hulp ontvangen gedurende de pleeggezinplaatsing gericht op terugplaatsing lijken hier pas profijt van te hebben indien zij meerdere vormen van hulpverlening ontvangen. Zo komt uit de resultaten naar voren dat kinderen vaker herhaald uit huis geplaatst worden wanneer ouders één vorm van hulpverlening ontvangen (44%) dan wanneer zij meerdere vormen van hulpverlening ontvangen (5%).

3.4 Beleving van ouder en kind

Uit de analyses van de interviews met ouders en kinderen komen een aantal thema's naar voren die in chronologische volgorde zullen worden weergegeven.

Voorafgaand aan de uithuisplaatsing lijkt er sprake te zijn van een cumulatie van risicofactoren die de kans op een uithuisplaatsing vergroten: een opeenstapeling van problemen, een moeilijke jeugd, een inadequaat sociaal netwerk en een beperkt vermogen om de consequenties van het eigen handelen te kunnen overzien.

Problemen

Met de ouders is besproken welke problemen zich afspeelden op het moment van de uithuisplaatsing. Problemen met de woonruimte, schulden, verslavingsproblematiek en huiselijk geweld worden het meest genoemd. Vaak speelden er meerdere problemen die er uiteindelijk toe hebben geleid dat ouders de grip op hun leven zijn kwijtgeraakt:

“ Ik ben toen het huis uit gezet begin december 2007. En er was natuurlijk gezeur met m'n ex. Het was zo dat ik met m'n ex samen was en we C. kregen. Toen ging onze relatie bergafwaarts. Toen raakte ik op een gegeven

moment zwanger van H. en toen had hij gezegd: die moet je weg laten halen want we gaan helemaal naar de klote zo. Het was een heel erg zelfingenomen mannetje, hij was altijd sporten, hij was altijd uit, ik mocht nooit mee, dat soort dingen allemaal. Hij maakte alle kosten, hij maakte al het geld op, en we leefden maar van één inkomen. Op een gegeven moment ging de huur zich opstapelen. Dat werd gewoon niet meer betaald, want meneer moest naar voetbal, meneer moest naar fitness. Niet dat ik alle schuld op hem wil afschuiven, want ik had veel harder moeten zijn. Op een gegeven moment, toen ik drie maanden zwanger was van H., heeft hij de benen genomen en mij wel achter gelaten met schulden. En waar moest ik dat vandaan halen? Ik moest een uitkering aanvragen, en dat soort dingen allemaal. Alsjeblieft zeg. Het was echt een ellende, ik kon het allemaal niet meer betalen, dus toen kwamen de dreigbrieven. Van X. was dat, en daar zit dan meestal de woningstichting bij aangesloten. Toen had ik een rekening van 800 euro en toen had ik eindelijk dat geld bij elkaar. Ik wilde het gaan betalen, dus ik de deur uit en toen dacht ik: ik kijk nog even in de brievenbus. Toen lag die brief daar van dan en dan wordt je je huis uit geplaatst. Tenzij je dat niet wilt, en dan kwam er nog 1000 euro bovenop. Ja, waar moet ik dat vandaan halen met een uitkering? Dat gaat niet. Ik iedereen gevraagd, kun je me helpen? Dat ging gewoon niet en toen was het gewoon over. Toen ben ik mijn huis uit gezet. De buurman heeft mij in huis genomen, hij had gezegd: ik laat je niet op straat staan. Maar dat huis was nog kaal, hij was net gescheiden van zijn vrouw. Dat was geen plek voor een kind natuurlijk, dus toen heb ik m'n moeder opgebeld. Toen zijn ze naar haar toe gegaan en heb ik me gelijk laten inschrijven voor een ander huis.”

Het merendeel van de moeders geeft net als deze moeder aan hoe de problemen zich opstapelden en hoe zij op een gegeven moment geen andere mogelijkheid zagen dan hun kind ergens anders onder te brengen of besloten zich niet te verzetten tegen de uithuisplaatsing door Bureau Jeugdzorg.

Ook de vier geïnterviewde kinderen kunnen benoemen wat er niet goed ging voorafgaand aan de uithuisplaatsing en hebben vaak ook nog een herinnering aan het moment van de uithuisplaatsing. Zo herinnert een van de kinderen (8 jaar oud) zich het volgende:

“En toen deed m'n moeder bang en toen ging ze (bedoeld wordt de politie) zo duwen tegen de deur. (...) Ik stond binnen. Ik zat in een deken en toen kom ze binnen en daarna zeiden ze. Ging S. (bedoeld wordt het zusje) vallen op de grond en toen zeiden m'n moeder: ik wil vechten. Toen ze nog ziek was. En daarna toen ging ze haar pakken en gingen we zo tegen de deur. Tegen die dingetjes, toen was het kapot. Toen ging haar horloge vallen. En toen gingen we huilen. En toen moesten we mee met de politie. En toen gingen we in zo'n busje en toen waren we bij waar politie waren die werken. Toen gingen ze ons ook broodjes geven.”

Ouderschap

Wanneer ouders gevraagd wordt of zij een voorbeeld hebben gehad aan hun eigen opvoeding, blijkt dat de helft van de ouders een moeizame jeugd heeft gehad. Twee moeders spreken over de onzekerheid over het ouderschap die hier het gevolg van was. Zo zegt een moeder: “Ik was geen moeder, ik kon geen moeder zijn.”

Wat opvalt is dat zes moeders voorafgaand aan de uithuisplaatsing een beperkt sociaal netwerk hadden of zichzelf terugtrokken uit het sociale leven. Bij vijf moeders werd het ouderschap ontregeld door problemen met de ex-partner, waarbij in drie gezinnen sprake was van huiselijk geweld. Zo

beschreef een van de moeders hoe zij vanwege de mishandeling door haar ex-man in een isolement terecht raakte:

“Ik had helemaal geen contact meer met mijn familie. Ik was bang. Stel dat ik een afspraak zou maken. Mijn broer woonde in X en mijn zus in Y. Met twee zussen van hem hadden we close contact. Als een van de familieleden zou bellen en zou zeggen: C. morgen komen we bij jou, dan was ik vandaag bang. Als hij me bont en blauw had geslagen, dan moest ik iedere keer die afspraak afzeggen. Ik durfde daarom de telefoon niet meer op te nemen als familie me belde, en op een gegeven moment belden ze me niet meer. En als ze dan vroegen: waarom bel je niet? Die ex-schoonfamilie van me, die wisten het wel. Maar ik ontkende het altijd, want ze weten precies hoe m'n ex in elkaar zit. (...) maar het is en blijft hun broer. Ik weet niet, ik was gewoon voorzichtig in die zin. Zodoende had ik daar geen contact mee. (...) Ik durfde geen contact te maken met mijn eigen familie. Als ze een verjaardagsfeestje hadden, dan zei ik het af of ik ging niet. Of het moest goed uitkomen dat hij me erheen bracht. Als hij me er heen bracht, dan leek het net alsof het een smoesje was. Dan gingen we er samen heen, hij, ik en de kinderen. En als we dan thuis waren, dan was het weer... (...) Ik voelde het aankomen. Soms vechtte ik dan met mijn gevoel. Laat ik maar niet iedere keer oordelen, misschien roep ik dingen ook over me af. (...) Ik had geen contact met de leerkrachten, ook niet met de directeur, ook niet met de andere moeders. Als ik de kinderen naar school ging brengen is er afstand. Zo had ik mezelf geïsoleerd.”

Eigen aandeel

Wat uit deze verhalen dan ook duidelijk wordt is dat ouders veelal met ongunstige omstandigheden te kampen hebben gehad. Vaak lijkt het ouders echter te ontbreken aan een vermogen om hun eigen aandeel in de ontstane situatie te benoemen. Zij lijken een beperkt inzicht te hebben in de consequenties van hun eigen handelen. Zeven van de tien ouders zijn het niet eens met de wijze waarop Bureau Jeugdzorg de thuissituatie heeft beoordeeld of vindt dat de problemen voorafgaand aan de uithuisplaatsing zijn uitvergroot door Bureau Jeugdzorg. Een van de ouders vertelt:

“Ik deed op een gegeven moment ook, en dat werd een beetje verkeerd gezien door jeugdzorg, express niet meer zo opruimen. Om hem een ongemakkelijk gevoel te geven, zo van: hè, wat doe ik hier in dit huis? Hij maakte zoveel rotzooi, maar hij ruimde nooit op. Ik liet ook 's avonds hem express gewoon gaan, tot 'ie er knettergek van zou worden. Hij heeft zolang een psychologisch spelletje met mij gespeeld, ik denk: wat je geeft, kan je terugkrijgen. Ik wist toch al van ik zou daar weg gaan. Ik was al bezig met voor de katten te kijken voor een andere woning. Zodat ze daar tijdelijk konden blijven zo lang als ik weg was. Dat hij eigenlijk zo op die manier gedwongen werd om toch weg te gaan. Als hij dan weg zou gaan en tussendoor langs huis zou gaan, zou ik dan alles weer gaan opruimen, netjes aan de kant. Maar dan was hij in ieder geval niet meer in beeld. Maar dat werd helemaal verkeerd begrepen en dat kreeg ik ook niet uitgelegd, hoe dat in elkaar stak. Daarom zeg ik: het is zo'n moeilijke, rare situatie geweest op dat moment. Mijn denkwijze was op dat moment anders omdat je zo met emoties gestuurd wordt.”

Schok

De ingrijpende beslissing tot uithuisplaatsing is voor ouders een grote schok. Een moeder die in het

buitenland in detentie zat vertelt: “It was the shock as hell of my life”. Zij vertelt wat deze ervaring bij haar teweeg bracht:

“I was going to Jeugdzorg every time, I called them every time. Let me speak to X., I don’t know where she is. It was the craziest moment of my life. I don’t want to experience it ever again in my life. I didn’t think the day would come I get my daughter back. I wouldn’t believe it would happen. (...) Because when you have this kind of problem, people tell you different things. They tell you different stories that makes you feel strange. You don’t even know what you are doing anymore. (...) Africa people say X. is eighteen before she can see me again and when she is adult she can decide who she wants to stay with.”

De uithuisplaatsing heeft een enorme impact op het leven van de ouders en hun kinderen. De ouders hebben vaak veel moeten missen van de ontwikkeling van hun kind. Zes ouders geven aan dat de relatie met hun kind verstoord is geraakt of dat hun kind veranderd is in de periode van de uithuisplaatsing. Dit brengt veel verdriet met zich mee. Een Turkse moeder beschrijft hoe de band met haar dochters verslechterde:

“Ze voelt jou niet meer. Geen liefde, niks. Ik heb een paar keer toen ik in X. was, in de gezin bij mijn kinderen. Die kleine mijn dochter, zes jaar, dat meisje is mijn contact niet meer. Geen mama, geen Turks praten, niks. Ik heb erg boos en vervelend. Echt waar. Erg kapot geweest. Die andere zegt: mama, ik vind jou ruik. Ik heb jou niet meer zien mama. (...) Die kleintje was heel erg Turks geleerd, twee talen geleerd, maar nu niet meer. Vroeger toen ze daar was, helemaal niet, geen mama, anne zegt ze niet meer, klaar.”

Een andere moeder vertelt:

“Toen hij thuis woonde heeft hij er echt de hele tijd over gepraat. (...) Waar is mama? Waar is mama? (bedoeld wordt pleegmoeder) Dan zei ik van: ja, mama is hier. Nee, niet jij, waar is mijn mama? Dat ging dan zo. (...) Daar kan ik echt nog boos om worden gewoon.”

Onzekerheid

De opeenstapeling van problemen voorafgaand aan de uithuisplaatsing maakt dat ouders voor hun gevoel geen grip meer hebben op de gebeurtenissen in hun leven. Dit gevoel wordt versterkt op het moment dat de kinderen uit huis geplaatst worden. Negen ouders noemen de onzekerheid die overheerst in de periode na de uithuisplaatsing. Zij zijn bang hun kind niet meer terug te zullen zien, vertellen over de angst die de machtspositie van Bureau Jeugdzorg met zich meebrengt of over het gevoel zichzelf te moeten bewijzen. Een ouder beschrijft de periode na de uithuisplaatsing als volgt:

“Het was meer bangmakerij allemaal. Dat is minder. (...) Als je al zoveel schulden hebt enzo. Als je op het punt staat om je huis kwijt te raken. Dan ben je al bang. Ik zat al met mijn gordijnen dicht. Als de bel ging dan durfde ik deur geen eens open te doen. Dat soort dingen. Als dan iemand anders waar je hulp aan vraagt ook zo gaat lopen doen, ja dan... (...) Het is zo een vreselijk angstig gevoel gewoon. Ze moeten alles van je, ze kunnen alles van je afpakken. Het ergste vond ik dat zij in de macht staat om mijn kinderen af te pakken. Omdat het even met

mij niet goed ging. Terwijl ik zelf aan de bel trek. Dan denk ik echt: steun me dan! Stuur me dan een beetje de goede kant op, want daarom heb ik ook gebeld! En als het dan op die manier gewoon... nee joh dag... afgesloten. X. is helemaal de verleden tijd. Daar wil ik helemaal niks meer mee te maken hebben ook. Echt niet. Daar heb ik gewoon hele slechte herinneringen aan. Ik ben altijd bang geweest daarzo. Nu heb ik lekker weer alles op de rit. Maar het zit er wel.”

Buitenspel gezet

Ouders hebben het gevoel dat zij niets meer te zeggen hebben over hun kind en komen in een eenzame leegte terecht. Een van de moeders omschrijft dit als volgt: “En daar sta je dan tegen de hele wereld en dan moet je je kinderen gaan zien te verdedigen. Nou...pfff...”

Bovendien laat de helft van de ouders weten dat er geen goede samenwerkingsrelatie met de pleegouders bestond. Drie van hen vertellen dat zij moeite hadden met de manier waarop er voor hun kinderen gezorgd werd. Soms ontstaat er een machtsstrijd tussen pleegouders en biologische ouders. Een van de moeders zegt: “Het was touwtrekkerij over hem zeg maar.” Drie alleenstaande moeders vertellen dat de pleegouders openlijk hun opvoedvaardigheden in twijfel trokken.

“The foster parents were angry with me. They don’t want me to get P. back. They were fighting me. They told the judge I was not a good mother, I’m a bad person, I’m not stady, I don’t have money to take care of my daughter. They were saying all kind of things.”

Vanuit het gevoel gediskwalificeerd te worden in het ouderschap hebben ouders in de periode na de uithuisplaatsing behoefte aan begrip voor de situatie waar zij zich in bevinden. Wat in de verhalen van acht van de geïnterviewde ouders naar voren komt is hun behoefte aan vertrouwen van Bureau Jeugdzorg. Een van de moeders verwoordt dit als volgt: “Ik had zoiets van: ik ben volwassen, ik kan ook nog dingen zelf. Ik ben geen totale debiel ofzo.” Een andere moeder zegt:

“Ik ben de moeder die moet bewijzen dat de kinderen het goed maken, dat de kinderen goed verzorgd zijn. Hoe je het ook draait. Dan heb ik zoiets van: geef me dan ook een beetje van je vertrouwen om te bewijzen wat ik voor de kinderen kan doen! Want hoe je het ook draait: Jeugdzorg heeft de ouders nodig, zodat de ouders de Jeugdzorg kunnen vertrouwen om de kinderen te kunnen opvoeden. Want als ik in het begin moet gaan denken, de manier waarop ik contact had met Jeugdzorg. Ik had heel veel dingen in m’n hoofd. Ik dacht van: weet je wat, ik hoef geen contact meer te maken met Jeugdzorg, dan vlucht ik gewoon met de kinderen weg, ik heb niemand nodig om me heen. Het was al zover. Ik had zelfmoordgedachten in m’n hoofd en de kinderen, ik dacht: ik laat de kinderen ook niet achter.”

Aandacht

In de periode die volgt zijn ouders aangewezen op de samenwerking met verschillende hulpverleningsinstanties.

De helft van de ouders vertelt dat deze samenwerking bemoeilijkt wordt door het gebrek aan continuïteit van hulpverlening. Enerzijds komt de continuïteit niet tot stand door de vele instanties

waar ouders zich overweldigd door kunnen voelen, anderzijds door de vele wisselingen van gezinsvoogd. Een van de moeders vertelt hierover:

“Er komen gewoon zoveel mensen op je af. Op een gegeven moment wist ik ook de namen niet meer, van niemand niet. Dan moet je een afspraak met die en die. Dan zit je dus aan zo’n tafel. Bijvoorbeeld, jij bent mijn begeleidster. Je bent er een half jaar of whatever, ik weet niet eens hoe lang dat is ofzo. Op een gegeven moment, in het begin is je cliënt altijd hard en stug en het gaat allemaal moeilijk. Op een gegeven moment kunnen mensen wat makkelijker praten. Dan zit je eindelijk daar in die fase, en dan is het van: ja, ik ga weer verder, ik ben bezig met m’n studie, ik ga hogerop. Dat heb ik wel eens gehoord. Of ze hebben weer een andere zaak. En dan is het van: ik ga jouw zaak doorgeven aan een collega van mij. Dat is het ergste waar je mee te maken hebt, echt waar, dat is zo niet leuk.”

Ook een van de geïnterviewde kinderen (8 jaar oud) vertelt het maar raar te vinden dat de verschillende hulpverleners elkaar zo snel afwisselen:

“Dan ken ik die net en dan ga ik weer iemand anders kennen. En dan is het wel een beetje raar, want dan ken ik die pas en dan komt die niet meer, want dan vind ik die mevrouw wel fijn en die andere weer niet.”

Zeven ouders vertellen over de behoefte gehoord te worden. Zij verwachten van de gezinsvoogd of andere hulpverlener dat deze naar hen luistert. Ook wanneer dit volgens een moeder betekent “dat wanneer er iets op papier staat wat niet klopt, dat je daar gewoon over moet kunnen praten en dat het gewoon goed op papier gezet moet kunnen worden”. Vier van deze ouders vertellen het belangrijk te vinden dat de aangeboden hulp wordt afgestemd op hun eigen hulpvraag. Zo zegt een moeder: “Ik weet wat ik heb meegemaakt. Vraag me wat ik zelf wil dan zeg ik het wel.” Een andere moeder vertelt:

“In principe heb ik in het begin meer aan het eerste pleeggezin gehad omdat ik zelf echt niet wist wat ik moest doen, dan aan Jeugdzorg. Ik wist ook niet wat ik moest vragen dan aan jeugdzorg, want die moesten dan weer bepaalde mensen inschakelen. Ik vind wel dat ze dat wel te weinig hebben ingezien en ons een beetje in het diepe hebben gegooid.”

Vijf ouders laten weten dat de gezinsvoogd te weinig in beeld is. Zij vinden het belangrijk dat er direct contact is met de ouders en de kinderen. Over de toezichthoudende functie van Bureau Jeugdzorg merkt een van de ouders het volgende op:

“Met een toezienend voogd heb je zicht op de situatie. Hij is zo weinig in de picture, dat hij niet kan zeggen: zo kennen we X. Hij zegt: als het slecht gaat zie je me vaak en als het goed gaat, zie je me minder.”

Haar dochter (12 jaar oud) bevestigt dit:

“Ik zag hem bijna nooit. Hij zei ook: ja, ik kom één keer in de maand kom ik langs in het pleeggezin ook om te kijken hoe het met X. gaat en hoe ze het daar in het pleeggezin vindt. Zodat als ze het echt niet naar haar zin

heeft dat we kunnen kijken voor een ander pleeggezin. Ja dag, hij is daar één keer langs geweest nog en dat was om iets te brengen. (...) Hij heeft nooit gevraagd of ik het in het pleeggezin leuk vond, of ik misschien behoefte had aan een ander pleeggezin omdat het pleeggezin echt te streng was. (...) Ik wil hem niet één keer in de twee weken zien, maar als hij het beloofd dan moet hij het wel doen.”

Aan de slag

Ook al voelen ouders zich vaak onvoldoende gezien en gehoord, er wordt wel van hen verwacht dat zij werken aan de problemen die tot de uithuisplaatsing van hun kind(eren) hebben geleid.

Negen ouders benadrukken dat zij hebben meegewerkt aan de door Bureau Jeugdzorg opgestelde voorwaarden, waaraan zij moesten voldoen om de zorg voor hun kind weer op zich te mogen nemen. Het lijkt hier vooral te gaan om feitelijke aangelegenheden, zoals het verlaten van de woning door de ex-partner, het vinden van een veilige, hygiënische woonruimte, het treffen van een regeling voor de schulden, het stoppen met het drugsgebruik etc. Vier ouders noemen de druk die door Bureau Jeugdzorg wordt opgelegd om hulpverlening te aanvaarden, ook al is dit in de ogen van ouders niet de hulp die zij nodig hebben. Een ouder zegt hierover: “Ik voelde zo een druk op me. Ik deed het alleen maar, omdat ik m’n kinderen wilde hebben (...) ik had zoiets van: ik doe alleen dingen die jeugdzorg wil, terwijl ik ook dingen wil doen waarvan ik weet dat ik daarin zwak ben”. Een andere ouder zegt hierover:

“De ene vindt dat je dit moet doen. De ander zegt: als je het niet wilt dan is het ok. Ik voelde me een beetje verplicht omdat jeugdzorg er ook bij zit, om het tóch te doen, om tóch mijn goede wil te tonen. Je voelt je wel op je hielen gezeten constant (...) want jeugdzorg heeft ook contact met X. (een instantie). En als X. zegt dat ik het geweigerd heb, wat dan? Constant die druk. Ja, dan ga je het doen ja. Met tegenzin.”

Vijf ouders vertellen dat zij in deze moeilijke periode het gevoel willen hebben dat er iemand naast hen staat. Wanneer een van de moeders gevraagd wordt hoe in de periode na de uithuisplaatsing het contact met Bureau Jeugdzorg verliep, vertelt zij:

“In het begin kom je in een soort situatie terecht. Iedereen heb je dossier. Dan kom je daar dus als jonge moeder. Hoppa, allemaal om die tafel heen. Je kent helemaal niemand. Dan zit je daar en dan komt dat papiertje: dit hebben we dus van jou. Daar zit je dan.”

Wanneer ouders niet het gevoel hebben dat er sprake is van een goede samenwerking, voelen zij zich machteloos. Zo vertelt een ouder over de samenwerking met een van de gezinsvoogden: “Het ging erom van: ja, wij hebben gezegd dat je dit moest doen, en dan doe je het gewoon. En dat maakte mij helemaal gek.” Een andere moeder zegt hierover:

“Het is belangrijk om die moeder of vader te zien als persoon, dat die ook gevoelens heeft. Ze kijken naar je als een object, een crimineel ofzo. (...) Mensen willen dan vluchten en dan gaan ze juist de fout in. Dat moet op een

positieve manier gestimuleerd worden. Dat ze het gevoel hebben van: ze zitten niet achter me aan, ze staan achter me.”

De wijze van samenwerking heeft een grote uitwerking op de vertrouwensband die al dan niet ontstaat tussen ouders en hulpverleners. Een moeder verwoordt wat er gebeurt op het moment dat er geen goede samenwerking bestaat met de gezinsvoogd:

“Dan ben je heel snel wantrouwig naar iemand en dan is het veel moeilijker om afspraken te maken. Of als de telefoon gaat en er staat een onbekend nummer om dan het vertrouwen te hebben om op te nemen. Dan denk ik van: ja, straks komt ‘ie weer aan m’n hoofd zeuren of dan wilt ‘ie weer langskomen Hij kijkt me vriendelijk aan aan de ene kant, maar hij steekt me in de rug aan de andere kant.”

Motivatie

De meeste ouders hebben in de periode na de uithuisplaatsing maar één doel voor ogen: zij willen hun kind terug. Zeven ouders vertellen hoe dit hen motiveerde om de nodige actie te ondernemen. Drie moeders geven aan dat dit doorzettingsvermogen gaf op moeilijke momenten. Voor drie moeders was de wens om weer voor hun kinderen te kunnen zorgen zo sterk dat zij de relatie met hun ex-partner verbraken. Een van de moeders vertelt hierover:

“Toen moest ik een lijst maken van wat ik wil. Wat ik wil en waarmee ik wil gaan beginnen. Toen had ik gezegd mijn kinderen. Wat ik wil is niet meer in die spiraal te gaan, om iedere keer erin te trappen wat vader mij zegt. Dat was ook een zwakte van mij. (...) Ik ben zelf zonder vader opgegroeid. Ik had altijd gezegd als dat zo is, ik vecht voor dat kind om contact te hebben met zijn vader. Ik heb altijd gewild dat het contact bleef. Op een gegeven moment had ik zoiets van: nee, dit gaat echt mijn leven kosten, of het leven van mijn kinderen. Met pijn in mijn hart heb ik het gedaan. Toen ik het gedaan heb, leek het alsof ik jaren in de gevangenis had gezeten, ik voelde me zo bevrijd. (...) Het leek alsof ik dood was en ineens weer in leven ben.”

Zes ouders haalden kracht uit de gedachte dat zij een goede moeder (kunnen) zijn voor hun kinderen. Zo vertelt een moeder die de kinderen had ondergebracht bij haar zus, maar ondertussen een groot deel van de zorg zelf op zich nam: “Ik heb het ook bij de rechtbank gezegd van: ja, bewijs dan iets, kom dan met bewijzen. Laat me zien wat ik dan niet goed doe. Dat hebben ze nooit gekund dus ik laat me niet gek maken.” Twee van hen vertellen daarnaast over hun vertrouwen in God. Zo laat een moeder weten: “I trust God, I believe it’s God that give me back, it’s not anybody. God sees I’m a good mother”.

Ook kregen ouders nieuwe energie door hulpverlening te aanvaarden, hobby’s op te pakken of een opleiding te volgen. Zo vertelt een van de moeders hoe zij via een re-integratieproject nieuwe contacten opdeed:

“Ik vond het wel leuk. Ik zat niet bij m’n ex, want ik zat lekker zat ik daarzo. Ik had tenminste een excuus om de deur uit te gaan. En gezellig kleppen met al die vrouwen daarzo. Want die mannen daarzo, op hem (wijst naar

haar vriend) en een collega daar dan, die bakten er helemaal niks van. Die sloopten die planten en die zaten meer naar de vrouwtjes te kijken en te praten, dan dat ze daadwerkelijk wat uitvraten. Ik had zoiets van: laat mij maar lekker boven zitten en met hem kleppen en met die vrouwen kleppen. Ja, het was echt leuk.”

Tot slot geven drie ouders aan dat het belangrijk is geweest om zelf een actieve houding te hebben in de periode na de uithuisplaatsing. Zo vertelt een van de ouders over wat hen heeft geholpen er weer bovenop te komen: “Enerzijds denk ik Bouman, maar anders ook geleerd om eigen initiatief te ontwikkelen. Je moet het toch zelf doen. De Bouman kan honderd procent achter je staan, maar als je het zelf niet doet dan...”

Steun

Alle geïnterviewde ouders hebben in de periode na de uithuisplaatsing steun ervaren. Uit de verhalen van ouders komt naar voren dat in de samenwerking met Bureau Jeugdzorg de gezinsvoogd een centrale rol speelt. De gezinsvoogd kan het maken of breken, zo lijkt het. Vijf ouders spreken over het verschil tussen gezinsvoogden. Zo vertelt een van de ouders: “Het vroegere contact met V. was eigenlijk beter. We gingen met V. naar de McDonalds ofzo, met de kinderen en ze speelde en praatte met de kinderen. Maar dat is dus niet met A. (...) A. is heel anders dan V. A. is heel gesloten, ze is niet zo open als V.” Een andere moeder vertelt hierover:

“Je moet ook maar net een link hebben met iemand. Met K., dat zei ik in het begin ook al tegen mijn schoonmoeder. Dat is niks voor mij. Ze was hartstikke aardig, maar ik kon zo over haar heen lopen en dat is gewoon niet goed. Zeker toen in het begin van mijn herstel, dan ga je daar gebruik van maken, of misbruik van maken. (...) Dat weet je ook nooit van te voren natuurlijk of een gezinsvoogd bij je past. D. die liet het kaas niet van haar brood eten en O. al helemaal niet. Die is nog even wat pittiger. Dat zei ik ook al gelijk tegen V.: dat is een pittige tante en die hebben we nodig.”

Drie ouders vinden het belangrijk dat de gezinsvoogd zich niet teveel bemoeit met het gezin. Zo zegt een van de moeders over de huidige gezinsvoogd: “Ze bemoeit zich niet werkelijk overal mee, ze geeft meer advies ook. Zo zijn ze niet allemaal.”

Negen ouders hebben steun ervaren van een gezinsvoogd en/ of een andere hulpverlener. Twee ouders ontvingen van de gezinsvoogd steun in de moeizame relatie met pleegouders, doordat hun positie als ouders verstevigd werd. Een moeder spreekt over de praktische ondersteuning die zij van de gezinsvoogd ontving bij het vinden van een woning. Vier ouders hebben zich gehoord gevoeld door een of meer van de betrokken gezinsvoogden in de periode na de uithuisplaatsing. Drie ouders vonden financiële steun of een luisterend oor bij een andere hulpverleningsinstantie.

Zes ouders konden op steun rekenen van hun (ex-)partner, familie en/ of vrienden. In de verhalen van drie van hen wordt het belang van de steun van een partner benadrukt. Een van de moeders vertelt hoe zij de steun van haar ex-partner miste in de opvoeding van haar dochter voorafgaand aan de uithuisplaatsing. Bij de andere twee moeders is hun partner degene geweest die

hen erdoor heen heeft geslept in de periode na de uithuisplaatsing. Zo benoemt een gezinsvoogd tijdens een interview (en wordt door ouders beaamd):

“Zoals ik het zie is vader op eigenlijk op een gegeven moment een partner van u geworden die bleef. Want de vorige partners dat was weer even, en dat was weer niet. En gelukkig heb je nu een mooie en goeie vent gevonden hè? (...) omdat jullie bij elkaar bleven en elkaar bleven oppeppen, zijn jullie uiteindelijk erdoor gekomen.”

Een van de geïnterviewde moeders vertelt bovendien veel te hebben geleerd van de pleegouders die de zorg voor haar zoon tijdelijk op zich namen.

Duidelijkheid

In de aanloop naar de terugplaatsing ervaren sommige ouders teveel onduidelijkheid in de communicatie met Bureau Jeugdzorg. In een periode waarin onzekerheid en angst overheerst willen ouders graag weten waar zij aan toe zijn. Vier ouders vertellen dat er veel langs elkaar heen gewerkt wordt. Twee van hen laten weten dat het bovendien lang duurde voordat ze gehoord werden. Zo vertelt een moeder:

“Ik vond wel dat ik vaak lang moest wachten op antwoorden. Natuurlijk hebben gezinsvoogden en hebben ze het bij instanties allemaal druk, maar het gaat wel om het leven van een kindje, en niet om een fiets.”

Vier ouders vertellen dat zij hard werkten aan de voorwaarden voor terugplaatsing, maar toch hun kinderen niet terugkregen op het moment dat zij hieraan voldaan hadden. Zij kregen het gevoel van het kastje naar de muur gestuurd te worden. Twee moeders vertellen hoe deze onduidelijkheid veel onrust bij hen teweeg bracht. Een van de moeders verwoordt dit als volgt:

“Wat ik wel heel erg vond, is omdat ik ook heb meegewerkt om die kinderen een veilige plek te geven, is mij toen beloofd dat de kinderen tussen 3 en 6 maanden terug zouden komen. Daarom had ik zoiets van ik: dat is goed. Dan kan ik zelf tot rust komen, dat hadden ze ook gezegd, en toen dacht ik dat is ook goed voor mij. Ik ging helemaal achteruit. Ik vond het jammer dat ze me dat hadden gezegd, terwijl dat helemaal niet zo was. Ik dacht: ik geef m'n kinderen al, waarom zeg je dat aan mij? (...) Zij geven me wel die punten, C. als je deze stappen maakt dan komen de kinderen. We zien dat je eraan werkt. Maar zodra ik doe wat ze zeggen, dan is het weer iets anders, of dan is het weer m'n ex die raar gaat lopen doen. (...) Daar loop je als moeder mee, van ik ga het perfect doen. Jeugdzorg heeft A, B en C gegeven, dus ik ga binnen zes maanden eraan werken want dan komen de kinderen naar huis. Dan ga ik niet meer aan mezelf denken, maar alleen maar aan de plannen van Bureau Jeugdzorg.”

Ouders zien het liefst dat de afspraken zwart op wit vastgelegd worden. Een moeder vertelt waarom dit belangrijk voor haar is:

“Dat er niet achteraf gezegd kan worden ja maar vanaf de kant van jeugdzorg, dat vond ik prettig. Want dan is het niet zo van mondeling een afspraak maken van: nou als je ex de deur uit is, dat is voldoende. Of als het huis

klaar is, dat is voldoende. Een lijstje van dingen. En dan achteraf zeggen van: ja maar dit en ja maar dat. Dan denk ik bij mezelf van: ja dat is leuk verzonnen, maar nou moet ik me overal aan houden en overal aan mee werken, maar jullie doen het zelf niet. En toen het zwart op wit stond, dat was wel fijn. Dan kunnen ze zichzelf niet klem lullen om even grof te zeggen. Zodoende kon ik ergens naar toe werken. Want dan weet ik van: check.”

Terugblik

Met ouders is teruggeblikt op het nut van de uithuisplaatsing en op het effect van de ontvangen hulp.

Twee ouders hadden na de uithuisplaatsing geen hulpvraag en tonen ook achteraf geen begrip voor de uithuisplaatsing. Drie ouders staan ambivalent tegenover de hulpverlening. Twee van hen tonen achteraf geen begrip voor de uithuisplaatsing, maar zien wel wat de uithuisplaatsing en/ of de ontvangen hulp hen heeft opgeleverd. De andere ouder zegt over de hulp die zij ontvangen heeft dat het haar niet geholpen heeft vanwege haar posttraumatische stressstoornis: “Ik kan er niet tegen als mensen mij vertellen wat ik moet doen of wat ik niet mag (...) het heeft er weinig aan bijgedragen”.

Vier ouders tonen achteraf begrip voor de uithuisplaatsing. Zij geven aan dat zij niet in staat waren de opvoeding op zich te nemen omdat de thuissituatie niet veilig was, er geen woning was of omdat moeder nog niet van haar drugsverslaving af was. Achteraf kunnen zij zich hiervoor schamen. Deze ouders kunnen zien wat de uithuisplaatsing en de ontvangen hulp hen heeft opgeleverd. Zij geven aan dat zij de tijd en de rust hadden om aan hun persoonlijke problematiek en/of aan hun opvoedvaardigheden te werken. Een van de moeders vertelt over de relatietherapie waar zij met haar ex-man heen ging: “We gingen eerst samen, toen is hij gestopt. Ik dacht ik wil doorgaan, want ik zie wel dat ik dit nodig heb.” Een andere moeder vertelt:

“Ik ben gewoon heel erg met mezelf aan de slag gegaan. Mijn eigen problemen onder ogen komen en dat aanpakken. Als ik niet voor mezelf kan zorgen kan ik ook niet voor een ander zorgen. Dat moet je in gaan zien.”

Zes van de geïnterviewde ouders geven aan dat ze achteraf andere keuzes hadden willen of moeten maken. Zo benoemen twee ouders dat ze harder hadden moeten optreden tegen hun ex-partner, benoemt een vader dat het niet aan de opvoeding van zijn ouders heeft gelegen dat hij in de drugswereld terecht kwam en geeft een moeder aan dat zij beter met haar kinderen had moeten omgaan. Twee van de ouders die hun eigen aandeel benoemen, geven vervolgens aan dat zij min of meer de dupe zijn van hun eigen levensloop. Zo zegt een van hen: “Dan denk je echt: zo wat heb ik toch allemaal verkeerd gedaan? Maar als ik dan zelf moet gaan nadenken over goed alles is gegaan (...) dan denk ik eigenlijk: weet je wat, er is gewoon keihard misbruik van je gemaakt.” De overige vier ouders benoemen niet wat zij anders hadden willen of moeten doen als zij op de gebeurtenissen terugkijken. Een van hen voelt zich vooral erg onbegrepen vanwege cultuurverschillen met de Nederlandse samenleving:

“Bij mij kwamen ze met het verhaal van: ja, je kinderen eten op de vloer. Ja, heb ik ook mijn hele leven gedaan. We hadden 15 kinderen, mijn moeder had echt geen tafel voor 15 kinderen. Dus de jongste kinderen zaten altijd op de vloer. Zaten ze daar, legde ze daar een dekentje neer.” (...) Het wordt allemaal gegooid op geestelijke mishandeling. Maar wat is nou mishandeling? Want ik heb ook gewoon bij de rechter gezegd van: ja, mijn kinderen zitten op de vloer en ik heb ook altijd op de vloer gezeten. Kijk naar mij. Ik knok heel hard voor wat ik nodig heb. Ik steel niet, ik beroof niemand, ik doe niks verkeerd. Weet je. Het hoeft niet zo te zijn, dat als iemand zijn hele leven op de vloer eet, dat wanneer ze ouder worden, dat ze dan het slechte pad op gaan. Dat is allemaal onzin.”

Drie moeders geven aan dat zij door alle gebeurtenissen gemakkelijker contact maken met anderen en zien dit als winst. Zo vertelt de moeder die voorafgaand aan de uithuisplaatsing in een isolement leefde:

“Ik praat met moeders die alleenstaand zijn. Over hoe ze het aanpakken. Dat soort dingen. Ik ben ook blij hoor. Vroeger, wanneer iemand het over een kind heeft durfde ik niet te zeggen: ik heb ook zo’n kind of ik heb dat ook meegemaakt. Dat geeft me ook ruimte. We staan voor je klaar, we zijn er voor je of je bent de enige niet. Natuurlijk heb ik mijn grenzen wat dat betreft, maar het geeft me meer vrijheid.”

Tevreden

Nu de kinderen weer thuis bij ouders wonen, zijn de meeste ouders tevreden over de huidige situatie. Zo vertellen ouders dat het goed gaat met de kinderen of dat ze ondanks een relatief klein sociaal netwerk voldoende steun om zich heen ervaren. Een moeder zegt hierover: “Op een gegeven moment heb je zoveel mensen in je leven gehad, soms ben je er gewoon moe van.”

Twee ouders spreken niet zozeer hun ontevredenheid uit, maar uit hun verhaal komt naar voren dat zij nog weinig stabiliteit in hun leven ervaren. Zij lijken nog niet klaar te zijn voor volledige participatie in de maatschappij. Zo zegt een moeder:

“Ik zeg zelf ook: ik wil werken. Maar wat is het resultaat als ik ga werken? Jeugdzorg gaat het controleren, ik moet om de haverklap vrij krijgen. En ik vind als je gaat werken, dan moet je je kunnen inzetten voor dat werk. Kijk, productiewerk dat doe je met je ogen dicht, dat is geen probleem. Maar stel: u heeft zelf problemen thuis. En u wilt gaan werken met gezinnen of met kinderen, terwijl je met je hoofd daar thuis zit met ellende van een rampenrelatie, een vent die je uitscheldt of kleineert. Dan ken je je werk niet doen. Dat gaat gewoon niet. Om de haverklap moet je vrij nemen voor dit of dat. Toen dacht ik van, ja... (...) stel je voor: ik vind de ideale baan, helemaal geweldig. En mijn baas wordt knettergek van me, want je wordt gecontroleerd aan alle kanten en je moet om de haverklap vrij krijgen. Op een gegeven moment zegt ‘ie van: sorry, je contract wordt niet verlengd of voortijdig van: sorry, ik moet je ontslaan want ik heb niks aan je. Dus dan heb je de ideale werkplek gevonden en dan heb je geen kans om jezelf gewoon te uiten zoals jij bent en je in te zetten gewoon volledig voor je baan.”

Ook de kinderen lijken over het algemeen tevreden te zijn met de huidige situatie. Zo vertelt een van de kinderen (9 jaar): “Nu ben ik niet meer zo erg eenzaam. Ik heb heel veel vrienden en vriendinnen. Ik heb zelfs een vriendin in België. Nu ben ik wel blij.” Een ander vertelt:

“Ik mag veel meer dan eerst, voordat ik weg werd gehaald. Maar toen was ik ook kleiner en nu ben ik 12 dus ik krijg wel wat meer vrijheid, dat vind ik wel heel belangrijk. Ik heb een eigen super computer. Ik heb Simms 3, ik heb een lieve moeder, ik heb een helikopter, ik heb een broertje, ik heb een stiefvader.”

Vooruitblik

De helft van de ouders ziet met vertrouwen de toekomst tegemoet. Zo geeft een van de moeders aan dat zij gaat vechten voor wat zij heeft en dat zij zichzelf de vraag stelt: “Wat kan ik doen voor mezelf waar mijn hele gezin baat bij heeft?” en een andere moeder geeft aan: “Any opportunity I have I make use of it.” Een andere moeder vertelt dat zij een aantal jaren heeft stilgestaan en wat de uithuisplaatsing voor haar heeft betekent: “Dat was echt alsof ik wakker werd uit een coma gewoon. Dus ik zie wel wat de toekomst brengt. Ik maak me er niet druk om hoor. Ik heb er wel echt vertrouwen in dat het goed zal komen.” Toch zit de angst voor een herhaalde uithuisplaatsing er bij drie van deze gezinnen nog in. Een moeder vertelt wat het met haar deed toen er laatst twee politieagenten voor haar deur stonden:

“Ik was helemaal aan het shaken. Toen bleek dat er nog een parkeerboete openstond. Dat wist ik niet. Ik dacht gelijk van: ‘oh! Ik ging gauw m’n vriend bellen, helemaal huilen. Ik zeg: oh, ik dacht dat ze M. kwamen halen, ik was helemaal bang! Dat is het vervelende ervan. Gelukkig zijn de positieve dingen groter dan dat.”

De andere helft van de ouders spreekt minder stellig haar vertrouwen uit in de toekomst, om uiteenlopende redenen. Zo heeft een van de moeders financiële zorgen, een ander geeft aan nog veel te moeten opbouwen omdat zij recentelijk uit haar huis is gezet en weer een ander geeft ronduit aan dat zij heel onzeker is over de toekomst. Ondanks de onzekerheid geven twee van deze vijf ouders aan dat zij het verleden achter zich willen laten en graag vooruit willen kijken.

Of zij nu meer of minder vertrouwen hebben in de toekomst, bijna alle ouders hebben wel voor ogen wat zij graag zouden willen voor zichzelf. Twee ouders geven aan dat zij verlangen naar rust in hun leven. Drie ouders geven aan dat zij verlangen naar een gelukkig gezinsleven. Een van de moeders vertelt wat hiervoor nodig is:

“Dat we het wat breder krijgen. Financieel gezien dat ik van mijn schulden af kom en dat we ook gewoon leuke dingen kunnen doen enzo. Dat proberen we wel hoor. Als we dan weinig geld hebben dat we naar de kinderboerderij gaan ofzo. Met elkaar, als gezin.”

Een aantal ouders heeft een hele concrete wens voor de toekomst. Twee ouders willen graag op zoek naar een leuke baan. Drie ouders willen graag verhuizen. Een van hen naar haar geboorteland, de ander naar het land waar een aantal familieleden en de vader van de kinderen woont en de derde ouder wil simpelweg een groter huis. Twee ouders willen graag andere mensen helpen. Ook twee kinderen spreken een hele concrete wens uit. Een van hen (9 jaar oud) beantwoordt de vraag of er dingen zijn die zij anders zou willen, als volgt:

“Dat de pestkop in onze buurt niet meer zo gemeen doet. En dat er niet meer zoveel ruzie komt in onze buurt. En dat er een nieuwe speeltuin komt.”

Alhoewel de kinderen zijn teruggeplaatst is er bij alle ouders ten tijde van het interview nog sprake van een ondertoezichtstelling. Vijf ouders kijken uit naar de beëindiging van de ondertoezichtstelling. Zo zegt een over de laatste verlenging van de ondertoezichtstelling: “Dat vind ik niet leuk hè? Omdat ben ik moe geworden al drie keer jaar met hun bezig. Elke keer gaan controleren. Ik ben moe, klaar.” Twee ouders geven aan geen last te hebben van de ondertoezichtstelling. Zo vertelt een van hen:

“Het is een stok achter de deur voor mij. Dat heb ik echt nodig. Ik heb nooit m’n ouders gehad die zeiden: dit mag niet, dat mag niet. ik werd altijd door mijn moeder vrij gelaten. Nou heb ik toch nog iemand die een soort ouderfunctie op zich neemt van: tot hier, niet verder.”

4. Discussie

4.1 Conclusie

Om het aantal mislukte terugplaatsingen vanuit pleegzorg te kunnen terugdringen is meer inzicht nodig in factoren die bijdragen aan een succesvolle terugplaatsing. Dit afstudeeronderzoek beoogt deze beschermende factoren in kaart te brengen, zodat de besluitvorming rond terugplaatsing hierop afgestemd kan worden. In dit onderzoek zijn kwantitatieve analyses uitgevoerd waarin succesvol teruggeplaatste kinderen werden vergeleken met zowel kinderen die niet zijn teruggeplaatst als met kinderen die na terugplaatsing opnieuw uit huis geplaatst zijn. Tevens zijn kwalitatieve analyses uitgevoerd om meer zicht te krijgen op de ervaringen van gezinnen waarvan de kinderen succesvol zijn teruggeplaatst.

Uit de resultaten komt naar voren dat succesvol teruggeplaatste kinderen in vergelijking met niet-teruggeplaatste kinderen minder vaak taal- en spraakproblemen hebben. In de literatuur is niet eerder het verband tussen de taal- en spraakontwikkeling van het kind en de kans op succesvolle hereniging onderzocht. Wel komt uit meerdere onderzoeken naar voren dat de aanwezigheid van emotionele- en gedragsproblemen bij het kind de kans op een terugplaatsing verkleint (Bellamy, 2008; Connell, Katz, Saunders & Tebes, 2006; Landsverk, Davis, Ganger, Newton & Johnson, 1996). Een andere bevinding uit de vergelijking tussen succesvol teruggeplaatste kinderen en niet-teruggeplaatste kinderen is dat kinderen vaker succesvol worden teruggeplaatst wanneer zij geen hulpverlening ontvangen tijdens de pleeggezinplaatsing dan wanneer zij wel hulpverlening ontvangen. De aangetoonde relatie tussen emotionele- en gedragsproblemen bij het kind en de verkleinde kans op terugplaatsing lijkt hier eveneens een verklaring voor te vormen. Het is immers aannemelijk dat kinderen die meer problemen laten zien tijdens de pleeggezinplaatsing ook meer hulpverlening ontvangen (Schuurman, 2009). Kinderen die geen hulpverlening nodig hebben zullen vaker een adequate ontwikkeling laten zien en meer kans maken op een succesvolle terugplaatsing.

Zoals verwacht kon worden op basis van de literatuur, komt uit dit onderzoek naar voren dat het verblijf in een netwerkpleeggezin een beschermende factor vormt voor een succesvolle terugplaatsing. Succesvol teruggeplaatste kinderen verblijven in vergelijking met herhaald uit huis geplaatste kinderen vaker in een netwerkpleeggezin dan in een bestandspleeggezin. Dit is in lijn met bevindingen uit eerdere onderzoeken (Courtney, 1995; Johnson-Reid, 2003; Shaw, 2006; Wells & Guo, 1999). Een andere beschermende factor werd gevonden in de reden van terugplaatsing. Indien ouders zowel aan een verbeterde beschikbaarheid als aan persoonlijke problematiek hadden gewerkt, werden hun kinderen na terugplaatsing relatief minder vaak herhaald uit huis geplaatst. Ook was er minder vaak sprake van een herhaalde uithuisplaatsing indien ouders alleen aan een verbeterde beschikbaarheid hadden gewerkt door hun pedagogische vaardigheden te vergroten, de relatie met een gewelddadige partner te verbreken of het misbruik of geweld op andere wijze te stoppen. Echter, indien ouders alleen hulpverlening ontvingen voor verslavingsproblematiek, psychische en/of

psychiatrische problematiek werden hun kinderen na terugplaatsing vaker herhaald uit huis geplaatst. Het belang van adequate opvoedingsvaardigheden bij ouders wordt benadrukt in eerdere onderzoeken waarin gebrekkige opvoedingsvaardigheden als risicofactor voor een herhaalde uithuisplaatsing (Festinger, 1996; Terling, 1999) dan wel adequate opvoedingsvaardigheden als beschermende factor voor een succesvolle terugplaatsing (Miller et al., 2006) wordt aangehaald. Een andere onderzoeksbevinding laat zien dat een herhaalde uithuisplaatsing minder vaak voorkomt wanneer ouders meerdere vormen van hulpverlening gericht op terugplaatsing ontvangen dan wanneer er slechts een enkele vorm van hulpverlening in het gezin van oorsprong ingezet wordt. De noodzaak voor intensieve hulp aan ouders gericht op terugplaatsing wordt bevestigd in het onderzoek van Pine et al. (2009). Er is internationaal echter weinig onderzoek gedaan naar de aard van de ondersteuning die ouders en kinderen nodig hebben tijdens en na de pleegzorgplaatsing om een terugplaatsing succesvol te maken (Bartelink, 2011; Kimberlin et al., 2009).

De kwalitatieve analyses maken duidelijk hoe gezinnen waarvan de kinderen succesvol zijn teruggeplaatst de verschillende beslissingen die door Bureau Jeugdzorg en kinderrechtters zijn genomen hebben ervaren. Uit de verhalen van ouders komt naar voren dat zij in de periode na de uithuisplaatsing in de eerste plaats gehoord willen worden. Zij willen vooral een luisterend oor. Iemand bij wie zij hun verhaal kwijt kunnen, die begrip toont voor de ontstane situatie. Een uithuisplaatsing gaat immers vaak gepaard met een opeenhoping van problemen en stress waar een langdurig proces aan vooraf is gegaan (Haans, Robbroeckx, Hoogeduin & Van Beem-Kloppers, 2004). Een proces waarin de problemen zich langzaam opstapelden en het vermogen van het gezin om deze problemen zelf op te lossen langzaam uit balans is geraakt (Goderie & Steketee, 2003). Wanneer bovendien sociale steun in de omgeving van de ouders ontbreekt, heeft dit tot gevolg dat zij zich minder competent voelen als ouder en ook meer problemen ervaren in de opvoeding (Hashima & Amato, 1995). De uithuisplaatsing die volgt is een verlieservaring voor ouders. Zij verliezen niet alleen het opvoederschap, maar ook het kind zoals zij het kenden.

Naast de behoefte om gehoord te worden roept de uithuisplaatsing verzet op bij ouders. Dit verzet komt tot uiting in weerstand en wantrouwen tegenover de hulpverlening waar zij op aangewezen zijn. Ouders hebben voorafgaand aan de uithuisplaatsing doorgaans al langdurig hulp in huis gehad en dat heeft 'tot niets' geleid (Goderie & Steketee, 2003; Van den Bergh & Weterings, 2010a). Zij zijn echter verplicht om met Bureau Jeugdzorg samen te werken en de bemoeienis van de gezinsvoogd te aanvaarden. Voor alle geïnterviewde ouders vormt het gedwongen kader een externe prikkel om mee te werken aan de voorwaarden voor terugplaatsing. Een minderheid van de ouders is in staat om achteraf te benoemen wat de uithuisplaatsing en de ontvangen hulpverlening hen heeft opgeleverd.

De gezinsvoogd speelt een centrale rol in de verhalen van de ouders. De geïnterviewde ouders verwachten van de gezinsvoogd dat deze naar hen luistert, hen vertrouwen schenkt en naast hen komt

staan. Ook zouden zij graag zien dat de gezinsvoogd meer direct contact met de gezinsleden zoekt. Ouders merken grote verschillen op tussen de wijze waarop de gezinsvoogden hun werk uitvoeren. De gezinsvoogd is niet altijd in staat het vertrouwen van de ouders te winnen. Wanneer er wel een vertrouwensband ontstaat, is het onder meer de wisseling van gezinsvoogd, het niet nakomen van afspraken door de gezinsvoogd omtrent het terugplaatsingstraject en het langs elkaar heen werken wat inbreuk maakt op dit vertrouwen. Bijna alle geïnterviewde ouders hebben zich in de periode na de uithuisplaatsing gesteund gevoeld door de gezinsvoogd of een andere hulpverlener. De meeste ouders konden daarnaast rekenen op steun van hun (ex-)partner, familie en/of vrienden.

Uiteindelijk zijn het de ouders zelf die in actie moeten komen om te laten zien dat zij in staat zijn het opvoederschap weer op zich te kunnen nemen. De geïnterviewde ouders hebben maar één doel voor ogen: zij willen hun kind terug. Voor een aantal moeders was deze wens zo sterk dat zij de relatie met hun ex-partner verbraken. Ook haalden ouders kracht uit de gedachte dat zij een goede moeder (kunnen) zijn voor hun kinderen. Andere motiverende factoren zijn vertrouwen in God, het aanvaarden van hulpverlening, het oppakken van hobby's of het volgen van een opleiding. Een aantal ouders benadrukt dat het van belang is om daadwerkelijk de persoonlijke problemen onder ogen te komen en aan te pakken.

De factoren die de geïnterviewde ouders hebben geholpen bij het omgaan met de uithuisplaatsing en het toewerken naar een succesvolle terugplaatsing, komen grotendeels overeen met de factoren uit het onderzoek van Lietz en Strength (2011). Uit dit onderzoek kwam naar voren dat ouders in de aanloop naar een succesvolle hereniging vijf fasen doorliepen, waarin iedere fase gekenmerkt werd door verschillende beschermende factoren. Vanuit de eerste fase zijn zowel de sociale steun als de spiritualiteit herkenbaar in de verhalen van de geïnterviewde ouders. De problemen aanpakken en nieuwe dingen proberen vanuit het verlangen alleen nog maar je kind terug te willen komen overeen met de tweede en derde fase. In vergelijking dit onderzoek lijken de meeste geïnterviewde ouders zich in de derde of vierde fase te bevinden. Zij zijn inmiddels in staat om openlijk te communiceren over de dingen die zij hebben meegemaakt en een aantal van hen ziet inmiddels ook het nut in van de uithuisplaatsing en/of de ontvangen hulpverlening. De slotfase waarin ouders anderen tot steun willen zijn is echter in mindere mate terug te vinden in de verhalen van de geïnterviewde ouders. Vermoedelijk houdt dit verband met het feit dat bij hen het vertrouwen in de toekomst vaak nog wankel is of doordat zij in de eerste plaats naar rust verlangen. Een klein sociaal netwerk is voor de geïnterviewde ouders op dit moment voldoende en er wordt veelal uitgekeken naar het beëindigen van de ondertoezichtstelling. Stap voor het stap groeit het vertrouwen in zichzelf en in hun omgeving na de vele ingrijpende gebeurtenissen die zij, vaak al van jongs af aan, hebben meegemaakt.

4.2 Implicaties

De bevindingen uit dit onderzoek geven de gezinsvoogd de mogelijkheid beter aan te sluiten bij wat ouders nodig hebben in de periode na de uithuisplaatsing en in de aanloop naar de terugplaatsing. Kennis van beschermende factoren die bijdragen aan een succesvolle hereniging helpt de gezinsvoogd deze te signaleren en te mobiliseren in de samenwerking met de ouders. De gezinsvoogd dient zich te realiseren dat gedurende de samenwerking de externe motivatie bij ouders langzaam plaats kan maken voor een meer interne motivatie. Ouders reageren op de uithuisplaatsing van hun kind met ‘reactance’, een natuurlijke verzetsreactie van mensen op het verlies van vrijheid (Rooney, 1992). Het vermogen van de gezinsvoogd deze reactie te herkennen en te bewerken is een belangrijk kenmerk van professionaliteit. Het is de taak van de gezinsvoogd om de ouders te helpen hun eigen ambivalenties ten aanzien van gedragsverandering te onderzoeken en op te lossen. Om ouders te motiveren daadwerkelijk verandering aan te brengen in hun gedrag, dient de gezinsvoogd zich te richten op het vergroten van de basisvoorwaarden van motivatie: voldoende bewustzijn van de problemen, voldoende bezorgd over de problemen, voldoende vertrouwen dat de situatie veranderbaar is, voldoende vertrouwen in het eigen vermogen om de situatie te beïnvloeden en voldoende vertrouwen in de gezinsvoogd om aan de gestelde doelen te werken (Menger, 2008).

De motivatie, doelgerichtheid, hoop en verwachting van de ouders maken uiteindelijk het feitelijke verschil in de aanloop naar een succesvolle terugplaatsing. Uit de bevindingen komt naar voren dat het merendeel van de geïnterviewde ouders werkt aan de randvoorwaarden voor terugplaatsing, zonder daadwerkelijk te reflecteren op het eigen handelen. Hun handelen lijkt gestuurd te worden door korte termijn denken. Van een echte succesvolle terugplaatsing kan echter pas gesproken worden wanneer een kind op lange termijn veiligheid en stabiliteit kent (Kimberlin et al., 2009). Om deze veiligheid en stabiliteit te waarborgen is het van belang dat ouders in de periode na de uithuisplaatsing aan hun opvoedingscompetenties werken. De resultaten laten zien dat het vergroten van de beschikbaarheid van ouders een beschermende factor vormt voor een succesvolle terugplaatsing. Met het oog op het reeds ondergesneeuwde belang van het kind in de besluitvorming rond terugplaatsing strekt het dan ook tot aanbeveling dat er in de praktijk meer aandacht komt voor de vraag of ouders ook daadwerkelijk aan hun opvoedingscompetenties hebben gewerkt en niet alleen aan de randvoorwaarden voor terugplaatsing.

4.3 Beperkingen en toekomstig onderzoek

De resultaten uit dit onderzoek worden beïnvloed door een aantal beperkingen. De inclusie- en exclusiecriteria vormden in dit onderzoek de basis van de selectie van de steekproef. Vanwege de doelgerichte steekproef zijn de onderzoeksresultaten in statistische zin niet representatief. De onderzoeksuitkomsten zijn prototypisch of exemplarisch voor de populatie die bij Bureau Jeugdzorg wordt aangemeld. Om statistisch te kunnen generaliseren is verder kwantitatief onderzoek nodig naar beschermende factoren voor een succesvolle terugplaatsing.

Ook de (zelf)selectie van de geïnterviewde ouders vormt een bedreiging voor de generaliseerbaarheid. De eraringen van ouders die niet gemotiveerd waren om mee te werken aan dit onderzoek zijn niet meegenomen.

Een derde beperking houdt verband met de uitvoering van het dossieronderzoek. Er kan niet achterhaald worden of de dossiers een adequaat beeld geven van de kinderen en de situatie waarin zij zich bevinden. Van belang is echter dat op grond van de dossierinformatie er beslissingen over kinderen worden genomen, die verstreckende gevolgen hebben voor alle betrokkenen (Van den Bergh & Weterings, 2010b).

Een laatste beperking is dat er in dit onderzoek voor de definitie van een succesvolle terugplaatsing geen minimale termijn vanaf het moment van terugplaatsing is gehanteerd. De kans op een herhaalde uithuisplaatsing is in de eerste maanden na de terugplaatsing immers het grootst (Wulczyn, 2004).

Ondanks de onderzoeksbeperkingen levert dit onderzoek nieuwe informatie op over beschermende factoren die bijdragen aan een succesvolle terugplaatsing. Eerder onderzoek is vooral gericht geweest op risicofactoren die een succesvolle terugplaatsing in de weg staan. De huidige studie vergroot bovendien het inzicht in de beleving van ouders in de periode na de uithuisplaatsing en in de aanloop naar de terugplaatsing. In de toekomst zouden in een vergelijkend kwalitatief onderzoek ook kinderen en gezinsvoogden betrokken moeten worden. Hun perceptie op beschermende factoren voor een succesvolle terugplaatsing zou een waardevolle aanvulling kunnen zijn op dit onderzoek.

Literatuur

- Baarda, D. B., De Goede, M. P. M., & Teunissen, J. (2005). *Basisboek kwalitatief onderzoek. Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff.
- Bartelink, C. (2011). *Uithuisplaatsing: wat werkt?* Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Barth, R. P., Weigensberg, E. C., Fisher, P. A., Febrow, P., & Green, R. (2008). Reentry of elementary aged children following reunification from foster care. *Children and Youth Service Review*, 30, 252 – 364.
- Bellamy, J. L. (2008). Behavioral problems following reunification of children in long-term foster care. *Children and Youth Services Review*, 30, 216 – 228.
- Boeije, H. (2005). *Analyseren in kwalitatief onderzoek. Denken en doen*. Amsterdam: Boom Onderwijs.
- Bureau Landelijke Voorlichting Pleegzorg (2011). *Factsheet pleegzorg 2010*. Utrecht: MO Groep.
- Connell, C. M., Katz, K. H., Saunders, L., & Tebes, J. K. (2006). Leaving foster care – the influence of child and case characteristics on foster care exit rates. *Children and Youth Services Review*, 28, 780 – 798.
- Connell, C. M., Vanderploeg, J. J., Katz, K. H., Caron, C., Saunders, L., & Tebes, J. K. (2009). Maltreatment following reunification: Predictors of subsequent CPS contact after children return home. *Child Abuse and Neglect*, 33, 218 – 228.
- Courtney, M. (1995). Reentry to foster care of children returned to their families. *Social Service Review*, 69, 228 -241.
- Dankaart, K. (2012). *Besluitvorming en het beëindigen van pleeggezinplaatsingen*. (master thesis). Leiden: Universiteit Leiden, Afd. Orthopedagogiek.
- Farmer, E. M. Z., Southerland, D., Mustillo, S. A., & Burns, B. J. (2008). Returning home in systems of care: Rates, predictors, and stability. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders*, 17, 133 – 146.
- Festinger, T. (1996). Going home and returning to foster care. *Children and Youth Services Review*, 18, 383 – 402.

- Haans, G., Robbroeckx, L. Hoogeduin, J., & Van Beem-Kloppers, A. (2004). *Methodieboek ouderbegeleiding bij roldifferentiatie: Ouders helpen bij het invullen van de ouderrol na plaatsing van hun kind in een pleeggezin*. Amsterdam: SWP.
- Hashima, P.Y., & Amato, P.R. (1995). Armoede, sociale steun en ouderlijk gedrag. *Bijblijven*, 2, 307 – 320.
- Goderie, M., & Steketee, M.J. (2003). *Gezinnen in onbalans: Onderzoek naar het bereiken van gezinnen in probleemsituaties*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Inspectie jeugdzorg (2008). *De toetsende taak van de Raad voor de Kinderbescherming*. Utrecht.
- Inspectie jeugdzorg (2010). *De toetsende taak van de Raad voor de Kinderbescherming bij beslissingen tot terugplaatsing naar huis. Onderzoek naar de doorgevoerde verbeteringen*. Utrecht.
- Johnson-Reid, M. (2003). Foster care and future risk of maltreatment. *Children and Youth Services Review*, 25, 271 – 294.
- Jones, L. (1998). The social and family correlates of successful reunification of children in foster care. *Children and Youth Services Review*, 20, 305 – 323.
- Kauffman, F. (2007). Intensive family preservation services: The perceptions of client families. *Child Adolescent Social Work Journal*, 24, 553 – 563.
- Kimberlin, S. E., Anthony, E. K., & Austin, M. J. (2009). Re-entering foster care: Trends, evidence, and implications. *Children and Youth Services Review*, 31, 471 – 481.
- Landsverk, J., Davis, I., Ganger, W., Newton, R., & Johnson, I. (1996). Impact of child psychosocial functioning on reunification from out-of-home placement. *Children and Youth Services Review*, 18, 447 – 462.
- Lietz, C. A., & Strength, M. (2011). Stories of successful reunification: A narrative study of family resilience in child welfare. *Families in Society: The Journal of Contemporary Social Services*, 92 (2), 203 – 210.
- Menger, A. (2008). Professioneel werken in gedwongen kader, In: Justitiele Verkenningen, jaargang juni 2008.
- Miller, K. A., Fisher, P. A., Fetrow, B., & Jordan, K. (2006). Trouble on the journey home: Reunification failures in foster care. *Children and Youth Services Review*, 28, 260 – 274.

- Nederlandse Gezinsraad (2001). Thuisplaatsing van pleegkinderen. Een onderzoek naar de thuisplaatsing van pleegkinderen na langdurige uithuisplaatsingen in het kader van de ondertoezichtstelling. Den Haag.
- NIZW Jeugd (2005). *Veilig thuis. Handreiking voor het beoordelen en bespreken van veiligheid van kinderen in hun thuissituatie*. Utrecht: NIZW.
- Pine, B. A., Spath, R., Werrbach, G. B., Jensen, C. E., & Kerman, B. (2009). A better path to permanency for children in out-of-home care. *Children and Youth Services Review*, 31, 1135 – 1143.
- Rooney, R.H. (1992). *Strategies for work with involuntary clients*. New York: Columbia University Press.
- Schuurman, R. (2009). *Pleegzorg: De gerapporteerde problemen en hulpverlening. Dossieranalyse van pleeggezinplaatsingen*. (master thesis). Leiden: Universiteit Leiden, Afd. Othopedagogiek.
- Shaw, T. V. (2006). Reentry into foster care system after reunification. *Children and Youth Services Review*, 28, 1375 – 1390.
- Sinclair, I., Baker, C., Wilson, K., & Gibbs, I. (2005). *Foster children. Where they go and how they get on*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Taussig, H. N., Clyman, R. B., & Landsverk, J. (2001). Children who return home from foster care: A 6-year prospective study of behavioral health outcomes in adolescence. *Pediatrics*, 108, e10.
- Terling, T. (1999). The efficacy of family reunification practices: Reentry rates and correlates of reentry for abused and neglected children reunited with their families. *Child Abuse & Neglect*, 23, 1359 – 1370.
- Thomas, M., Chenot, D., & Reifel, B. (2005). A resilience-based model of reunification and reentry: Implications for out-of-home care services. *Families in Society: The Journal of Contemporary Social Services*, 86, 235 – 243.
- Van den Bergh, P. M., & Weterings, A. M. (2007). *Pleegzorg, jeugdzorg voor het kind. Pedagogische besluitvorming bij uithuisplaatsing*. Utrecht: Uitgeverij Agiel.
- Van den Bergh, P. M., & Weterings, A. M. (2010a). *Pleegzorg in perspectief. Ontwikkelingen in theorie en praktijk*. Assen: Van Gorcum.

- Van den Bergh, P. M., & Weterings, A. M. (2010b). *Dossieronderzoek pleeggezinplaatsingen 2009 bij Bureau Jeugdzorg Rotterdam en Bureau Jeugdzorg Overijssel*. Universiteit Leiden: Afdeling Orthopedagogiek.
- Wells, K., & Guo, S. (1999). Reunification and reentry of foster children. *Children-and-Youth-Services-Review*, 21, 273 – 294.
- Wulczyn, F. (2004). Family reunification. *The future of children*, 14, 95 – 113.

Bijlage 1. Format dossieronderzoek

Dossieronderzoek Pleeggezinplaatsingen 2011

1. Algemene gegevens	
Codenummer kind (codenr)	
Datum invulling (datum)	dd.mm.jjjj
Naam student (student)	1. Kim Dankaart 2. Kimberly Westerdijk 3. Marjet van den Elzen 4. Caroline Brussee
Welke instelling? (instelling)	1. BJZ Eindhoven 2. BJZ Rotterdam 3. BJAA
Sexe kind (sexe)	0. jongen 1. meisje
Geboortedatum kind (geboortek)	dd.mm.jjjj
Soort onderwijs (onderwijs)	1. regulier basisonderwijs 2. speciaal basisonderwijs 3. regulier middelbaar onderwijs 4. voortgezet speciaal onderwijs 5. anders (bijv. daghulp, peuterspeelzaal) 8. n.v.t. 9. onbekend
Geboortedatum vader (geboortev)	dd.mm.jjjj
Geboortedatum moeder (geboortem)	dd.mm.jjjj
Relatie ouders (ouders)	1. huwelijk 2. samenwonend 3. gescheiden 4. LAT-relatie 5. anders 6. ouders uit elkaar, niet getrouwd geweest 8. n.v.t. 9. onbekend
Hoeveel jaren samen? (samen)	
Datum 1 ^e scheiding ouders: (datumschei)	dd.mm.jjjj/ nvt/ onbekend
Huidige relatie vader (nieuwerelev) <i>(alleen indien ouders gescheiden of uit elkaar zijn, anders n.v.t. invullen)</i>	1. huwelijk 2. samenwonend 3. gescheiden 4. LAT-relatie 5. anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Huidige relatie moeder (nieuwerelev) <i>(alleen indien ouders gescheiden of uit elkaar zijn, anders n.v.t. invullen)</i>	1. huwelijk 2. samenwonend 3. gescheiden 4. LAT-relatie 5. anders 8. n.v.t. 9. onbekend

Chronologische volgorde maatregelen; vermeld ook de maatregelen voor 2005	
Datum 1e maatregel: (datumtrg1)	dd.mm.jjjj / nvt/onbekend
Soort 1 ^e maatregel (maatregel1)	<ol style="list-style-type: none"> 1. VOTS 2. OTS 3. VOVO 4. Voogdij 9. Onbekend
Datum beëindiging maatregel (datumendm1)	dd.mm.jjjj / nvt/onbekend
Uithuisplaatsing 1 ^e maatregel (uhpmtrg1)	<ol style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja 2. ja, meerdere uithuisplaatsingen tijdens maatregel 9. onbekend
Datum 2 ^e maatregel: (datumtrg 2)	dd.mm.jjjj / nvt/onbekend
Soort 2 ^e maatregel (maatregel2)	<ol style="list-style-type: none"> 1. VOTS 2. OTS 3. VOVO 4. Voogdij 9. onbekend
Datum beëindiging 2 ^e maatregel (datumendm2)	dd.mm.jjjj / nvt/onbekend
Uithuisplaatsing 2 ^e maatregel (uhpmtrg2)	<ol style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja 2. ja, meerdere uithuisplaatsingen tijdens maatregel 8. n.v.t. 9. onbekend
Etc. tot 5 ^e maatregel	

Chronologische volgorde uithuisplaatsingen; vermeld ook de uithuisplaatsingen voor 2005	
Datum 1 ^e uhp (datuhp1)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Reden 1 ^e uhp (reden1 uhp) <i>Vermeld de hoofdredenen, want vaak zijn het er meer.</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ontwikkeling van het kind bevorderen 2. veiligheid bieden aan het kind 3. structuur bieden aan het kind 4. onderdak bieden aan het kind 5. leeftijd van het kind 6. gezinssituatie scheppen voor het kind 7. opname ouder(s) psychiatrische kliniek 8. persoonlijke problematiek ouders 9. ouder(s) gevangenis 10. huiselijk geweld 11. mishandeling kind 12. (vermoeden) seksueel misbruik 13. verwaarlozing 14. middelengebruik ouder(s) 15. anders 88. n.v.t. 99. onbekend
Soort voorziening 1 ^e uhp (voorzienuhp1)	<ol style="list-style-type: none"> 1. bestandspleeggezin 2. netwerkpleeggezin 3. therapeutisch pleeggezin 4. gezinshuis 5. residentieel 6. verblijf elders (o.a. familie/vrienden) 7. anders 8. n.v.t. 9. onbekend

Datum beëindiging 1 ^e uhp (dateinduhp1)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Reden beëindiging 1 ^e uhp (redeneinduhp1)	<ol style="list-style-type: none"> 1. terugplaatsing 2. overplaatsing (ander pleeggezin) 3. residentieel (ook gezinshuis) 4. crisisplaatsing 5. anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Datum 2 ^e uhp (datuhp2)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Reden 2 ^e uhp (reden2uhp)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ontwikkeling van het kind bevorderen 2. veiligheid bieden aan het kind 3. structuur bieden aan het kind 4. onderdak bieden aan het kind 5. leeftijd van het kind 6. gezinssituatie scheppen voor het kind 7. opname ouder(s) psychiatrische kliniek 8. persoonlijke problematiek ouders 9. ouder(s) gevangenis 10. huiselijk geweld 11. mishandeling kind 12. (vermoeden) seksueel misbruik 13. verwaarlozing 14. middelengebruik ouder(s) 15. anders 88. n.v.t. 99. onbekend
Soort voorziening 2 ^e uhp (voorzienuhp2)	<ol style="list-style-type: none"> 1. bestandspleeggezin 2. netwerkpleeggezin 3. therapeutisch pleeggezin 4. gezinshuis 5. residentieel 6. verblijf elders (o.a. familie/vrienden) 7. anders 8. pleeggezin waar het kind verbleef voor terugplaatsing 88. n.v.t. 99. onbekend
Datum beëindiging 2 ^e uhp (dateinduhp2)	dd.mm.jjjj/nvt/onbekend
Reden beëindiging 2 ^e uhp (redeneinduhp2)	<ol style="list-style-type: none"> 1. terugplaatsing 2. overplaatsing 3. residentieel 4. crisisplaatsing 5. anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Etc. tot 5 ^e uithuisplaatsing	
Datum 1 ^e plaatsing dossieronderzoek (datumdossier) <i>(De eerste uithuisplaatsing tussen 2005-2009. Dit hoeft dus niet perse dezelfde uithuisplaatsing te zijn als die je bij 1^e uhp hebt ingevuld, wanneer deze bijvoorbeeld voor 2005 was).</i>	dd.mm.jjjj
Totaal aantal uithuisplaatsingen (totaaluhp)	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1 2. 2 3. 3 4. 4 5. 5 6. >5 9. onbekend

2. Criteria voor eerste reguliere pleeggezinplaatsing in dossieronderzoek

(vanaf 2005) (Crisisplaatsing < 4 weken)

-De eerste pleeggezinplaatsing is mogelijk ook de huidige plaatsing-

Is perspectief van plaatsing bij aanvang duidelijk? (perspectief1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Welk perspectief? (perspectief2)	1. crisis 2. tijdelijk (kortdurend) 3. permanent (langdurend) 8. n.v.t. 9. onbekend
Wat is bekend over de ontwikkeling van het kind bij plaatsing? - Lichamelijk (lichamelijk1) - Motorisch (motorisch1) - Taal (taal1) - Cognitief (cognitief1) - Sociaal (sociaal1) - Emotioneel (emotioneel1)	1. achterstand/niet leeftijdsadequaat 2. leeftijdsadequaat 3. vermoedens achterstand/ zorgen 4. onbekend
Wat is bekend over de ontwikkeling van het kind bij plaatsing? - Gehechtheidsontwikkeling (hechting1)	1. problematisch; stoornis vastgesteld (DSM IV; reactieve hechtingsstoornis) 2. problematisch; problemen vastgesteld, geen stoornis 3. zorgen; geen daadwerkelijke problemen vastgesteld 4. adequaat; geen zorgen 8. n.v.t. 9. onbekend
- Is er sprake van een lichamelijke/geestelijke handicap? (lichgeest1)	0. nee 1. ja 2. twijfels 9. onbekend
Vader eens met plaatsing? (vadereens) (n.v.t.: vader is overleden of onbekend)	0. nee 1. ja 2. twijfel 8. n.v.t. 9. onbekend
Moeder eens met plaatsing? (moedereens) (n.v.t.: moeder is overleden of onbekend)	0. nee 1. ja 2. twijfel 8. n.v.t. 9. onbekend

3. Gegevens pleeggezin bij de eerste plaatsing in dossieronderzoek⁴

Soort pleeggezin zoals vermeld in het dossier (soortpleeggezin) (plus specificaties van verblijf)	1. crisis 2. tijdelijk (kortdurend) 3. permanent (langdurend) 4. therapeutisch (alleen langdurend) 5. anders 9. onbekend
Netwerk of bestandsplaatsing? (netwerkbestand)	0. bestand 1. grootouders

⁴ Geen crisisplaatsing

	<ul style="list-style-type: none"> 2. familie 3. vrienden/ netwerk 4. anders 5. onbekend
Geboortedatum pleegvader (gebdatpleegv)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Geboortedatum pleegmoeder (gebdatpleegm)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Aantal eigen kinderen pleegouders (aanteigkdp)	
Aantal pleegkinderen (aantplkdtot)	
BEZOEKREGELING	
Huidige bezoeksregeling cq. laatste bezoeksregeling tijdens eerste plaatsing na 2005 vader? (bzrvader) (n.v.t.: vader is overleden of onbekend)	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Hoe vaak hebben kind en vader contact? (bzrvaderfreq)	<ul style="list-style-type: none"> 1. vaker dan 1 keer per week 2. 1 keer per week 3. 1 keer per 2 weken 4. 1 keer per 3 weken 5. 1 keer per maand 6. 1 keer per 2 maanden 7. 1 keer per 3 maanden (4 keer per jaar) 8. 1 keer per half jaar 9. 1 keer per jaar 10. minder dan 1 keer per jaar 88. n.v.t. 99. onbekend
Soort contact vader (bzrvadersoort)	<ul style="list-style-type: none"> 1. telefonisch 2. fysiek bij de pleegouders 3. fysiek bij de ouder 4. fysiek op neutraal terrein 5. anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Begeleid contact vader (bzrvaderbegel)	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja 2. wisselend 8. n.v.t. 9. onbekend
Veranderingen in bezoeksregeling vader? (bzrvaderverand)	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Aantal veranderingen (bzrvaderaantalv)	<ul style="list-style-type: none"> 1. 1 verandering 2. 2 veranderingen 3. 3 veranderingen 4. 4 veranderingen 5. 5 veranderingen 6. meer dan 5 veranderingen 8. n.v.t. 9. onbekend
Datum laatste verandering (bzrvaderddver)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Soort laatste verandering in bezoeksregeling vader? (bzrvadersoortver)	<ul style="list-style-type: none"> 1. frequentie; verlaagd 2. frequentie; verhoogd 3. soort; van telefonisch naar fysiek 4. soort; van fysiek naar telefonisch 5. soort; van fysiek bij de pleegouders naar neutraal terrein 6. soort; van fysiek bij de pleegouders naar fysiek bij de ouder 7. soort; van fysiek bij de pleegouders naar

	<p>andere</p> <p>8. soort; van fysiek bij de ouder naar neutraal terrein</p> <p>9. soort; van fysiek bij de ouder naar fysiek bij de pleegouders</p> <p>10. soort; van fysiek bij de ouder naar andere</p> <p>11. soort; van neutraal terrein naar fysiek bij de pleegouders</p> <p>12. soort; van neutraal terrein naar fysiek bij de ouder</p> <p>13. soort; van neutraal terrein naar andere</p> <p>14. begeleiding; van begeleid naar onbegeleid</p> <p>15. begeleiding; van onbegeleid naar begeleid</p> <p>16. andere</p> <p>88. n.v.t.</p> <p>99. onbekend</p>
Bezoekregeling moeder (bzmoe)der) (n.v.t.: moeder is overleden of onbekend)	<p>0. nee</p> <p>1. ja</p> <p>8. n.v.t.</p> <p>9. onbekend</p>
Frequentie contact moeder (bzmoe)derfreq)	<p>1. vaker dan 1 keer per week</p> <p>2. 1 keer per week</p> <p>3. 1 keer per 2 weken</p> <p>4. 1 keer per 3 weken</p> <p>5. 1 keer per maand</p> <p>6. 1 keer per 2 maanden</p> <p>7. 1 keer per 3 maanden (4 keer per jaar)</p> <p>8. 1 keer per half jaar</p> <p>9. 1 keer per jaar</p> <p>10. minder dan 1 keer per jaar</p> <p>89. n.v.t.</p> <p>99. onbekend</p>
Soort contact moeder (bzmoe)dersoort)	<p>1. telefonisch</p> <p>2. fysiek bij de pleegouders</p> <p>3. fysiek bij de ouder</p> <p>4. fysiek op neutraal terrein</p> <p>5. andere</p> <p>8. n.v.t.</p> <p>9. onbekend</p>
Begeleid contact moeder (bzmoe)derbegel)	<p>0. nee</p> <p>1. ja</p> <p>2. wisselend</p> <p>8. n.v.t.</p> <p>9. onbekend</p>
Veranderingen in bezoekregeling moeder? (bzmoe)derverand)	<p>0. nee</p> <p>1. ja</p> <p>8. n.v.t.</p> <p>9. onbekend</p>
Aantal veranderingen (bzmoe)deraantalv)	<p>1. 1 verandering</p> <p>2. 2 veranderingen</p> <p>3. 3 veranderingen</p> <p>4. 4 veranderingen</p> <p>5. 5 veranderingen</p> <p>6. meer dan 5 veranderingen</p> <p>8. n.v.t.</p> <p>9. onbekend</p>
Datum <u>laatste</u> verandering (bzmoe)derddver)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Soort <u>laatste</u> verandering in bezoekregeling moeder? (bzmoe)dersoortver)	<p>1. frequentie; verlaagd</p> <p>2. frequentie; verhoogd</p>

	<ul style="list-style-type: none"> 3. soort; van telefonisch naar fysiek 4. soort; van fysiek naar telefonisch 5. soort; van fysiek bij de pleegouders naar neutraal terrein 6. soort; van fysiek bij de pleegouders naar fysiek bij de ouder 7. soort; van fysiek bij de pleegouders naar anders 8. soort; van fysiek bij de ouder naar neutraal terrein 9. soort; van fysiek bij de ouder naar fysiek bij de pleegouders 10. soort; van fysiek bij de ouder naar anders 11. soort; van neutraal terrein naar fysiek bij de pleegouders 12. soort; van neutraal terrein naar fysiek bij de ouder 13. soort; van neutraal terrein naar anders 14. begeleiding; van begeleid naar onbegeleid 15. begeleiding; van onbegeleid naar begeleid 16. anders 88. n.v.t. 99. onbekend
Is er contact met opa/oma vz? (bzropavz)	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja; telefonisch 2. ja; fysiek 3. ja; anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er contact met opa/oma mz? (bzropamz)	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja; telefonisch 2. ja; fysiek 3. ja; anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er contact met oom(s)/tante(s) vz? (bzroomvz)	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja; telefonisch 2. ja; fysiek 3. ja; anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er contact met oom(s)/tante(s) mz? (bzroommz)	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja; telefonisch 2. ja; fysiek 3. ja; anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er contact met (half)broertje(s)/zusje(s)? (bzrbrus)	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja; telefonisch 2. ja; fysiek 3. ja; anders 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er contact met anderen (buren, kennissen etc.)? (bzrander)	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja; telefonisch 2. ja; fysiek 3. ja; anders 8. n.v.t. 9. onbekend

HULPVERLENING IN PLEEGGEZIN	
Is er hulpverlening ingezet in het pleeggezin, ter ondersteuning van het pleegkind gedurende de pleeggezinplaatsing? (hvlpleegkind)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Welke hulpverlening?	
Video Hometraining (hvlpleegkind1)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Speltherapie (hvlpleegkind2)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Psycholoog/ individuele gesprekken (hvlpleegkind3)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Logopedie (hvlpleegkind4)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Fysiotherapie (hvlpleegkind5)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Vaardigheids-/ motorische training (hvlpleegkind6)	0. nee 1. ja 9. onbekend
MKD/ Boddaertplaatsing (hvlpleegkind7)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Logeerhuis (hvlpleegkind8)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Weekend-/ vakantiepleegzorg (hvlpleegkind9)	0. nee 1. ja 9. onbekend
Andere hulpverlening (hvlpleegkind10)	0. nee 1. ja 9. onbekend
ONTWIKKELING KIND IN PLEEGGEZIN	
Wat is bekend over de ontwikkeling van het kind tijdens het verblijf in het (eerste) pleeggezin? - Lichamelijk (lichamelijk2) - Motorisch (motorisch2) - Taal (taal2) - Cognitief (cognitief2) - Sociaal (sociaal2) - Emotioneel (emotioneel2)	1. achterstand/niet leeftijdsadequaat 2. achterstand, maar beter dan begin plaatsing 3. leeftijdsadequaat 4. vermoedens achterstand/ zorgen 8. n.v.t. 9. onbekend
Wat is bekend over ontwikkeling van het kind bij plaatsing? - Gehechtheidsontwikkeling (hechting2)	1. problematisch; stoornis vastgesteld (DSM IV; reactieve hechtingsstoornis) 2. problematisch; problemen vastgesteld, geen stoornis. 3. zorgen; geen daadwerkelijke problemen vastgesteld. 4. adequaat; geen zorgen. 8. n.v.t. 9. onbekend
- Is er sprake van een lichamelijke/geestelijke handicap? (lichgeest2)	0. nee 1. ja 2. twijfels 9. onbekend
Hoe is de relatie met de pleegouders?	1. slecht

(relatiekindplouder)	<ul style="list-style-type: none"> 2. gemiddeld 3. goed 4. wisselend 8. n.v.t. 9. onbekend
Hoe is de relatie met (eventuele) pleegbroers/zussen? (relatiekindplbroer)	<ul style="list-style-type: none"> 1. slecht 2. gemiddeld 3. goed 4. wisselend 8. n.v.t. 9. onbekend
Is het perspectief van de plaatsing gedurende het verblijf veranderd? (perspectiefverand)	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja; naar perspectief biedend 2. ja; naar perspectief zoekend 3. anders 9. onbekend

4. Criteria voor beëindiging van de eerste plaatsing t.t.v.h. dossieronderzoek

(Niet invullen wanneer het kind nog steeds in hetzelfde pleeggezin verblijft)

Datum beëindiging pleeggezinplaatsing c.q. 1 ^o terug-/ overplaatsing (eindeplgezinpl)	dd.mm.jjjj
Is kind overgeplaatst? Zo ja, waarheen? (overpl1 t/m overpl7)	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja; naar bestandspleeggezin 2. ja; naar netwerkpleeggezin 3. ja; naar therapeutisch pleeggezin 4. ja; naar leefgroep/ internaat 5. ja; naar gezinshuis 6. ja; naar begeleid wonen 7. ja; anders 9. onbekend
Datum overplaatsing (vanaf 2 ^o overplaatsing) (datum2eoverpl t/m datum7eoverpl)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Wat is de reden voor de overplaatsing? (redenoverpl1 t/m redenoverpl7).	<ul style="list-style-type: none"> 1. van perspectief zoekend (kortdurend) naar perspectief biedend (langdurend) 2. pleegouders vonden het een te zware last 3. kind onhandelbaar in pleeggezin 4. pleeggezin niet als adequaat beschouwd 5. ernstige problematiek kind (en daarom een therapeutisch pleeggezin) 6. ernstige problematiek kind (en daarom een andere vorm van hulp/ geen pleeggezin meer) 7. gezinsvoogd vindt pleeggezin niet adequaat 8. problemen met ouders 9. pleegzorgaanbieder vindt pleeggezin niet adequaat 10. KR vindt overplaatsing gerechtvaardigd 11. anders 88. n.v.t. 99. onbekend
Totaal aantal overplaatsingen (aantaloverpl)	
AANLEIDING TOT TERUGPLAATSING	
Is kind teruggeplaatst? Zo ja, naar wie? (terugplnaar1) <i>Het uitgangspunt is de eerste terugplaatsing.</i>	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja; naar moeder 2. ja; naar vader 3. ja; naar beide ouders 9. onbekend
Pedagogische vaardigheden moeder zijn vergroot. (reden1thuispl1)	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja

	2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Pedagogische vaardigheden vader zijn vergroot. (reden2thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Het misbruik/mishandeling is gestopt (reden3thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Relatietherapie i.v.m. huiselijk geweld (reden4thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Beëindigen relatie i.v.m. huiselijk geweld/ geweldpleger is vertrokken uit de ouderlijke woning (reden5thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Hulpverlening voor verslavingsproblematiek moeder (reden6thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Hulpverlening voor verslavingsproblematiek vader (reden7thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Hulpverlening voor psychische/psychiatrische problematiek moeder. (reden8thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Hulpverlening voor psychische/psychiatrische problematiek vader. (reden9thuispl1)	0. nee 1. ja 2. twijfelachtig 8. n.v.t. 9. onbekend
Moeder is ontslagen uit psychiatrische kliniek (reden10thuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Vader is ontslagen uit psychiatrische kliniek (reden11thuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Moeder is uit de gevangenis (reden12thuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Vader is uit de gevangenis (reden13thuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend

Gezinsopname met moeder (reden14thuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Gezinsopname met vader (reden15thuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Andere reden (reden16thuispl1)	0. nee 1. ja 9. onbekend

5. Terugplaatsing	
Heeft de Raad voor de Kinderbescherming de terugplaatsing getoetst? (akkoordRVDK1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Datum van melding terugplaatsing aan de RVDK door BJZ (meldingRVDKdd)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Wanneer heeft de Raad voor de Kinderbescherming de terugplaatsing getoetst? (akkoordRVDK2)	1. 10 weken of meer voorafgaand aan de terugplaatsing 2. tussen 9 en 6 weken voorafgaand aan de terugplaatsing 3. tussen 5 en 2 weken voorafgaand aan de terugplaatsing 4. minder dan 2 weken voorafgaand aan de terugplaatsing 5. nadat het kind teruggeplaatst was 8. n.v.t. 9. onbekend
Was de Raad voor de Kinderbescherming akkoord met de terugplaatsing? (akkoordRVDK3)	0. nee 1. ja; met twijfels 2. ja; zonder twijfels 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er een verklaring(brief) van de Raad aanwezig in het dossier? (verklaad)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Datum verklaring(brief) van de Raad (datumverkl)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Is er een rapport van de Raad aanwezig m.b.t. het toetsen van de terugplaatsing? (rapraad)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Datum rapport van de Raad m.b.t. terugplaatsing (datumrap)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Heeft de Raad onderzoek gedaan in de thuissituatie? (ondzthuis)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Heeft de Raad observaties gedaan bij ouder-kind? (ondzobsok)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Heeft de Raad onderzoek gedaan in de pleegsituatie? (ondzpleegsit)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend

Heeft de Raad observaties gedaan bij pleegouder-kind? (onzobsplok)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Wordt de mening van de pleegouders gemeld? (meningpleegoud)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Heeft BJZ schriftelijk de pleegouders op de hoogte gesteld? (hoogteplBJZ)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Datum brief aan pleegouders (datumhoogteplBJZ)	dd.mm.jjjj/ nvt/onbekend
Staat er vermeld dat pleegouders bezwaar kunnen aantekenen? (bezwaarBJZ)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Wie heeft de terugplaatsing geïnitieerd? (BJZ of Rechtbank d.m.v. het niet verlenen van een verlenging van de machtiging uithuisplaatsing). (initiatiehuispl1)	1. Bureau Jeugdzorg 2. Rechtbank 3. anders 4. n.v.t. 5. onbekend
Waren alle betrokkenen akkoord? (akkoordthuispl)	0. nee 1. ja 2. gedeeltelijk 8. n.v.t. 9. onbekend
Was moeder akkoord? (akkoord1)	0. nee 1. ja; met twijfels 2. ja; zonder twijfels 8. n.v.t. 9. onbekend
Was vader akkoord? (akkoord2)	0. nee 1. ja; met twijfels 2. ja; zonder twijfels 8. n.v.t. 9. onbekend
Was het pleeggezin akkoord? (akkoord3)	0. nee 1. ja; met twijfels 2. ja; zonder twijfels 8. n.v.t. 9. onbekend
Was pleegzorg akkoord? (akkoord4)	0. nee 1. ja; met twijfels 2. ja; zonder twijfels 8. n.v.t. 9. onbekend
Was Bureau Jeugdzorg akkoord? (akkoord5)	0. nee 1. ja; met twijfels 2. ja; zonder twijfels 8. n.v.t. 9. onbekend
Was er vooraf sprake van twijfel over de terugplaatsing bij Bureau Jeugdzorg? (twijfelBJZ)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er een risicotaxatieformulier ingevuld? (risicotax)	0. nee 1. ja; voor de terugplaatsing 2. ja; na de terugplaatsing

	8. n.v.t. 9. onbekend
Ligt er een onafhankelijke onderzoek (beslissingsdiagnostiek) ten grondslag aan de beslissing tot terugplaatsing (Ambulatorium)? (onafhthuispl)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Heeft Bureau Jeugdzorg het advies uit het onderzoek overgenomen? (adviesonafh)	0. nee 1. ja 2. gedeeltelijk 8. n.v.t. 9. onbekend
Is er hulpverlening ingezet in het gezin van oorsprong, gedurende de pleeggezinplaatsing gericht op terugplaatsing? (hvlvoorthuispl)	0. nee 1. ja, voorafgaand aan terugplaatsingstraject 2. ja, tijdens terugplaatsingstraject 8. n.v.t. 9. onbekend
Op welk moment? (momenthvlthuispl)	1. meer dan 6 maanden voorafgaand aan de terugplaatsing 2. tussen 6 en 3 maanden voorafgaand aan de terugplaatsing 3. tussen 3 en 1 maanden voorafgaand aan de terugplaatsing 4. korter dan 1 maand voorafgaand aan de terugplaatsing 8. n.v.t. 9. onbekend
Welke hulpverlening?	
Praktische pedagogische thuishulp (PPT, gezinszorg, e..d.) (hvlthuispl1)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Intensieve gezinsbegeleiding (intensief ambulant, Stabiel, VIG-coach CJG) (hvlthuispl2)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Video Hometraining (hvlthuispl3)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Begeleiding van de bezoeksregeling (hvlthuispl4)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
(Relatie-)therapie (hvlthuispl5)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Schuldhelpverlening (hvlthuispl6)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Algemeen maatschappelijk werk (hvlthuispl7)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Andere hulpverlening (hvlthuispl8)	0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend

HULPVERLENING NA TERUGPLAATSING

Is er hulpverlening ingezet na thuisplaatsing? (hulpthuis)	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja 8. n.v.t. 9. onbekend
Hoeveel maanden hulp? (duurthuis1)	<ul style="list-style-type: none"> 1. korter dan 1 maand 2. 1 tot 3 maanden 3. 3 tot 6 maanden 4. 6 tot 9 maanden 5. 9 tot 12 maanden 6. langer dan 12 maanden 8. n.v.t. 9. onbekend
Welk soort hulp is ingezet? (soorthulp1) <i>Vermeld de drie belangrijkste soorten hulpverlening die zijn ingezet.</i>	<ul style="list-style-type: none"> 1. ppt 2. intensief ambuland 3. VHT 4. relatietherapie 5. blijf van mijn lijf 6. MEE 7. schuldhelpverlening 8. algemeen maatschappelijk werk 9. logeerhuis 10. speltherapie 11. logopedie 12. vaardigheidstraining 13. therapie voor moeder 14. therapie voor vader 15. combinatie van meer soorten 88. n.v.t. 99. onbekend
Hoeveel maanden hulp? (duurthuis2)	<ul style="list-style-type: none"> 1. korter dan 1 maand 2. 1 tot 3 maanden 3. 3 tot 6 maanden 4. 6 tot 9 maanden 5. 9 tot 12 maanden 6. langer dan 12 maanden 8. n.v.t. 9. onbekend
Welk soort hulp is ingezet? (soorthulp2)	<ul style="list-style-type: none"> 1. ppt 2. intensief ambuland 3. VHT 4. relatietherapie 5. blijf van mijn lijf 6. MEE 7. schuldhelpverlening 8. algemeen maatschappelijk werk 9. logeerhuis 10. speltherapie 11. logopedie 12. vaardigheidstraining 13. therapie voor moeder 14. therapie voor vader 15. combinatie van meer soorten 88. n.v.t. 99. onbekend
Hoeveel maanden hulp? (duurthuis3)	<ul style="list-style-type: none"> 1. korter dan 1 maand 2. 1 tot 3 maanden 3. 3 tot 6 maanden 4. 6 tot 9 maanden

	<ul style="list-style-type: none"> 5. 9 tot 12 maanden 6. langer dan 12 maanden 8. n.v.t. 9. onbekend
Welk soort hulp is ingezet? (soorthulp3)	<ul style="list-style-type: none"> 1. ppt 2. intensief ambuland 3. VHT 4. relatietherapie 5. blijf van mijn lijf 6. MEE 7. schuldhulpverlening 8. algemeen maatschappelijk werk 9. logeerhuis 10. speltherapie 11. logopedie 12. vaardigheidstraining 13. therapie voor moeder 14. therapie voor vader 15. combinatie van meer soorten 88. n.v.t. 99. onbekend

6. Relatie gezinsvoogd	
Hoe vaak is er contact met de gezinsvoogd? (gvcontactfreq)	<ul style="list-style-type: none"> 1. vaker dan 1 keer per week 2. 1 keer per week 3. 1 keer per 2 weken 4. 1 keer per 3 weken 5. 1 keer per maand 6. 1 keer per 2 maanden 7. 1 keer per 3 maanden (4 keer per jaar) 8. 1 keer per half jaar 9. 1 keer per jaar 88. Minder dan 1 keer per jaar 99. N.v.t.
Hoe lang bestaat de relatie met huidige gezinsvoogd? (gvduurrelatie)	<ul style="list-style-type: none"> 1. 2 jaar of langer 2. tussen 1 en 2 jaar 3. tussen 9 maanden en 1 jaar 4. tussen 6 en 9 maanden 5. tussen 3 en 6 maanden 6. korter dan 3 maanden 9. onbekend
Hebben zich wisselingen van de gezinsvoogd voorgedaan + frequentie? (gvwisseling)	<ul style="list-style-type: none"> 0. nee 1. ja; 1 keer 2. ja; 2 keer 3. ja; 3 keer 4. ja; 4 keer 5. ja; 5 of meer keer 9. onbekend
Reden wisseling? (gvredenwisseling, 1 t/m 5)	<ul style="list-style-type: none"> 1. op verzoek van ouders 2. op verzoek van het kind 3. op verzoek van pleegouders 4. op verzoek van gezinsvoogdij/ BJZ 5. andere baan gezinsvoogd 6. zwangerschap gezinsvoogd 7. ziekte gezinsvoogd 8. andere maatregel (OTS-Voogdij) 9. anders 88. n.v.t. 99. onbekend

Bijlage 2. Topiclijsten interviews

Ouderinterview

<i>Nummer</i>	<i>Topic</i>	<i>Subtopic</i>
1 1.1 1.2 1.3 1.4	Uithuisplaatsing	Aanleiding uithuisplaatsing Begrip voor uithuisplaatsing Eigen aandeel Betekenis uithuisplaatsing
2 2.1 2.2 2.3 2.4	Tijdens pleeggezinplaatsing	Verloop van contact met kind Ontvangen hulpverlening Relatie met gezinsvoogd Bron van kracht
3 3.1 3.2 3.3 3.4	Terugplaatsing	Reden terugplaatsing Voorwaarden terugplaatsing Verloop van contact met kind Ontvangen hulpverlening
4 4.1 4.2 4.3 4.4 4.5	Sociaal netwerk	Verloop van contact met vader Verloop van contact met familie Eigen jeugd Verloop van contact met vrienden/ kennissen Verloop van contact met buurtbewoners
5 5.1 5.2 5.3 5.4	Huidige situatie	Ontwikkeling kind Ouderschap Hulpverlening Bron van en/ of benodigdheden voor succesvolle terugplaatsing
6 6.1 6.2 6.3	Toekomst	Mate van vertrouwen in toekomst Wens voor de toekomst Beëindiging ondertoezichtstelling

Kindinterview

<i>Nummer</i>	<i>Topic</i>	<i>Subtopic</i>
1 1.1 1.2 1.3	Uithuisplaatsing	Reden uithuisplaatsing Herinnering aan moment uithuisplaatsing Noodzaak van/ begrip voor uithuisplaatsing
2 2.1 2.2 2.3 2.4 2.5	Verblijf in pleeggezin	Leuke en minder leuke dingen Anders dan thuis Contact met ouder(s) Contact met gezinsvoogd Ontvangen hulpverlening
3 3.1 3.2	Terugplaatsing	Overgangperiode Vergelijking met periode voor uithuisplaatsing
4 4.1 4.2 4.3	Huidige situatie	School Vrienden/ vriendinnen Gedachten over de toekomst

Bijlage 3. Email aan gezinsvoogd

Beste meneer/ mevrouw (achternaam gezinsvoogd),

Als studente Orthopedagogiek aan de Universiteit Leiden ben ik betrokken bij een onderzoek waar Bureau Jeugdzorg Rotterdam haar medewerking aan verleent. Voor mijn masterscriptie doe ik onderzoek naar factoren die bijdragen aan een succesvolle thuisplaatsing vanuit pleegzorg. In het kader van dit onderzoek wil ik ouders interviewen van kinderen die herenigd zijn met (een van de) ouders en waarbij nog steeds sprake is van een beschermingsmaatregel. Ook het thuisgeplaatste kind (één per gezin, vanaf 6 jaar) zal met toestemming van ouders worden geïnterviewd. De directie van BJZ Rotterdam heeft ingestemd met dit verzoek.

Voor dit onderzoek is (naam kind) geselecteerd. Ik zou u als gezinsvoogd willen vragen om uw medewerking en graag een aantal dingen onderling afstemmen. Ik wil met u bespreken hoe het gezin het beste benaderd kan worden en waar het interview, als ouders willen meewerken, het beste kan plaatsvinden. Mijn wens is de ouders een brief toe te sturen waarin ik een korte uitleg geef over het onderzoek en waarin ik ouders laat weten dat ik binnenkort telefonisch contact met hen opneem om te vragen of zij willen meewerken aan het onderzoek. Deze brief aan ouders zal ik in samenwerking met BJZ opstellen. Verder zou ik de ouders bij voorkeur in de thuissituatie willen interviewen. De verzamelde informatie wordt vertrouwelijk verwerkt en mag uitsluitend voor het onderzoek gebruikt.

Ik zou graag voor 22 april per mail of telefonisch een reactie van u ontvangen. Mocht ik de 22e nog niets van u gehoord hebben, dan neem ik zelf contact met u op. Ik heb het dossier bekeken, maar mocht er bijzondere aanvullende informatie zijn die belangrijk is voor dit onderzoek, dan hoor ik het graag. Mogelijk is in het betreffende gezin sprake van ouders die geen Nederlands spreken, is het kind inmiddels weer uit huis geplaatst of de OTS beëindigd, of zou u graag zelf mee willen naar het gezin voor de afname van het interview.

Ik kijk uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Caroline Brussee

(Mobiel telefoonnummer)

Bijlage 4. Brief aan ouders

Naam ontvanger

Straat en huisnummer

Postcode en woonplaats

Plaats, datum

Geachte heer/ mevrouw (achternaam ontvanger),

In deze brief wil ik graag uw aandacht vragen voor een onderzoek van de Universiteit Leiden waar Bureau Jeugdzorg aan meewerkt. Het onderzoek is gericht op gezinnen waarvan een of meerdere kinderen tijdelijk in een pleeggezin hebben gewoond, zoals bij u het geval is. Bureau Jeugdzorg en kinderrechters nemen beslissingen die grote gevolgen hebben voor de ouders en kinderen om wie het gaat, zoals een uithuisplaatsing of een beslissing om een kind weer terug te plaatsen naar huis. In het onderzoek van de Universiteit Leiden willen de onderzoekers graag weten hoe u terugkijkt op de beslissingen die zijn genomen. Wat hebben deze beslissingen voor u en uw kind betekend? En vooral, hoe is het nu? Wij vinden het belangrijk dat hier onderzoek naar gedaan wordt, omdat wij hiervan kunnen leren.

Wij denken dat u een belangrijke bijdrage kunt leveren aan dit onderzoek en zouden u dan ook willen vragen hier aan mee te werken. Binnenkort neemt een van de onderzoekers telefonisch contact met u op om te vragen of u wilt meewerken aan dit onderzoek. Als u dit wilt, dan zal zij een afspraak met u maken voor een interview, van ongeveer een uur, dat bij u thuis wordt afgenomen. De interviewgegevens zullen vertrouwelijk behandeld worden en volledig anoniem verwerkt worden in de onderzoeksrapportage. De informatie die u over uzelf en uw familie geeft, blijft zo geheim. Bovendien wordt de informatie zonder uw toestemming niet doorgegeven aan Bureau Jeugdzorg. Als dank voor deelname aan het onderzoek, ontvangt elk gezin dat meedoet een cadeaubon van €50,-.

Hoogachtend,

namens Bureau Jeugdzorg Stadsregio Rotterdam,

Dhr. H. Friele

Directie.

Bijlage 5. Onderzoeksvariabelen

Variabele	Oude waarden (frequentie)	Nieuwe variabele	Nieuwe waarden (oude waarden)
Afhankelijke variabele onderzoeksvraag 1			
Is het kind teruggeplaatst, en naar wie? (<i>terugplnaar1</i>)	0 = nee (75) 1 = moeder (38) 2 = vader (6) 3 = beide ouders (17) 9 = onbekend (0)	Hercoderen: Is het kind teruggeplaatst? (<i>terugplnaar1recode</i>)	0 = nee (0) 1 = ja (1,2,3) 9 = onbekend (9)
Afhankelijke variabele onderzoeksvraag 2			
Aantal uithuisplaatsingen (<i>totaaluhp</i>)	1 = 1 (117) 2 = 2 (19) 3 = 3 (0) 4 = 4 (0) 5 = 5 (0) 6 = >5 (0) 9 = onbekend (0)	Nieuwe variabele: Is het kind herhaald uit huis geplaatst? (<i>HHUP</i>)	0 = n.v.t. 1 = nee 2 = ja
Onafhankelijke variabelen			
Relatie ouders (<i>ouders</i>)	1 = huwelijk (0) 2 = samenwonend (26) 3 = gescheiden (17) 4 = LAT-relatie (7) 5 = anders (6) 6 = ouders uit elkaar, niet getrouwd geweest (70) 8 = n.v.t. (1) 9 = onbekend (9)	Hercoderen: Relatie ouders (<i>oudersrecode</i>)	1 = samen (1,2,4) 2 = uit elkaar (3,6) 9 = onbekend (5,8,9)
Netwerk of bestandsplaatsing (<i>netwerkb Bestand</i>)	0 = bestand (92) 1 = grootouders (26) 2 = familie (15) 3 = vrienden/ netwerk (1) 4 = anders (0) 9 = onbekend (2)	Hercoderen: Netwerk of bestandsplaatsing (<i>netwerkb Bestand recode</i>)	0 = bestand (0) 1 = netwerk (1,2,3) 9 = onbekend (4,9)
Hulpverlening in het pleeggezin (<i>hvlpleegkind 1 t/m hvlpleegkind10</i>)	Per variabele (tien hulpverleningssoorten): 0 = nee 1 = ja 9 = onbekend	Nieuwe variabele: Hulpverlening in het pleeggezin (<i>hvlpleegkindtotaal</i>) Hercoderen: Hulpverlening in het pleeggezin (<i>hvlpleegkindtotaal_r</i>)	Totale hulpverleningscore: 0: 90 1: 31 2: 10 3: 4 0 = geen hulpverlening ontvangen (0) 1 = hulpverlening ontvangen (1,2,3)
Ontwikkeling kind bij aanvang plaatsing (<i>lichamelijk1 t/m lichgeest1</i>)	Lichamelijke t/m emotionele ontwikkeling: 1 = achterstand/ niet leeftijdsadequaat 2 = leeftijdsadequaat 3 = vermoedens achterstand/zorgen 9 = onbekend Gehechtheid: 1 = problematisch; stoornis vastgesteld (3)	Hercoderen: Ontwikkeling kind bij aanvang plaatsing (<i>lichamelijk1recode t/m lichgeest1recode</i>)	Lichamelijke t/m emotionele ontwikkeling: 0 = geen problemen vermeld (2) 1 = problemen vermeld (1,3) 9 = onbekend (9) Gehechtheid: 0 = geen problemen vermeld (4)

	<p>2 = problematisch; problemen vastgesteld (25) 3 = zorgen; geen daadwerkelijke problemen vastgesteld (45) 4 = adequaat; geen problemen (34) 8 = n.v.t. (0) 9 = onbekend (29)</p> <p>Lichamelijke/ geestelijke handicap:</p> <p>0 = nee (112) 1 = ja (7) 2 = twijfels (4) 9 = onbekend (13)</p>		<p>1 = zorgen vermeld (3) 2 = problemen vermeld (1,2) 9 = onbekend (8,9)</p> <p>Lichamelijke/ geestelijke handicap:</p> <p>0 = nee (0) 1 = ja (1) 9 = onbekend (2,9)</p>
<p>Ontwikkeling kind tijdens plaatsing (<i>lichamelijk2 t/m lichgeest2</i>)</p>	<p>Lichamelijke t/m emotionele ontwikkeling:</p> <p>1 = achterstand/ niet leeftijdsadequaat 2 = achterstand, maar beter dan begin plaatsing 3 = leeftijdsadequaat 4 = vermoedens achterstand/zorgen 9 = onbekend</p>	<p>Hercoderen: Ontwikkeling kind tijdens plaatsing (<i>lichamelijk2recode t/m lichgeest2recode</i>)</p> <p>Het hercoderen van gehechtheid en lichamelijke/ geestelijke handicap komt overeen met de variabele 'ontwikkeling kind bij aanvang plaatsing'.</p>	<p>Lichamelijke t/m emotionele ontwikkeling:</p> <p>0 = geen problemen vermeld (3) 1 = problemen vermeld (1,2,4) 9 = onbekend (9)</p>
<p>Reden uithuisplaatsing (<i>reden1uhp</i>)</p>	<p>1 = ontwikkeling van het kind bevorderen (15) 2 = veiligheid bieden aan het kind (43) 3 = structuur bieden aan het kind (3) 4 = onderdak bieden aan het kind (2) 5 = leeftijd van het kind (0) 6 = gezinssituatie scheppen voor het kind (0) 7 = opname ouder(s) psychiatrische kliniek (6) 8 = persoonlijke problematiek ouders (31) 9 = ouder(s) gevangenis (1) 10 = huiselijk geweld (3) 11 = mishandeling kind (7) 12 = (vermoeden) seksueel misbruik (1) 13 = verwaarlozing (5) 14 = middelenmisbruik ouder(s) (15) 15 = anders, namelijk (4) 88 = n.v.t. (0) 99 = onbekend (0)</p>	<p>Hercoderen: Reden uithuisplaatsing (<i>reden1uhprecode</i>)</p>	<p>1 = bedreigde ontwikkeling kind (1,2,3,4) 2 = persoonlijke problematiek ouder(s) (7,8,9,14) 3 = functioneren gezinssysteem (10,11,12,13) 9 = onbekend (5,6,15,88,99)</p>

<p>Reden terugplaatsing (reden1thuispl t/m reden16thuispl)</p>	<p>Alleen de antwoordmogelijkheid 'ja' wordt gescoord.</p> <p>1: pedagogische vaardigheden moeder vergroot (26) 2: pedagogische vaardigheden vader vergroot (7) 3: misbruik/ mishandeling is gestopt (9) 4: relatietherapie i.v.m. huiselijk geweld (2) 5: beëindigen relatie i.v.m. huiselijk geweld (3) 6: hulpverlening verslavingproblematiek moeder (9) 7: hulpverlening verslavingsproblematiek vader (5) 8: hulpverlening psychi(atri)sche problematiek moeder (33) 9: hulpverlening psychi(atri)sche problematiek vader (6) 10: moeder ontslagen uit psychiatrische kliniek (4) 11: vader ontslagen uit psychiatrische kliniek (0) 12: moeder uit gevangenis (1) 13: vader uit gevangenis (0) 14: gezinsopname moeder (1) 15: gezinsopname vader (0) 16: andere reden (20)</p>	<p>Nieuwe variabele: Reden terugplaatsing (redenterugplaatsing)</p>	<p>1 = verbeterde beschikbaarheid ouder(s) (VBO) (1,2, 3, 4, 5,12,13, 14, 15)</p> <p>2 = hulpverlening persoonlijke problematiek ouder(s) (HPPO) (6,7,8,9,10,11)</p> <p>3 = VBO en HPPO</p>
<p>Hulpverlening voorafgaand aan terugplaatsing (hvlthuispl1 t/m hvlthuispl8)</p>	<p>Per variabele (acht hulpverleningssoorten):</p> <p>0 = nee 1 = ja 8 = n.v.t. 9 = onbekend</p>	<p>Nieuwe variabele: Hulpverlening voorafgaand aan thuisplaatsing (hvlthuispl totaal)</p> <p>Hercoderen: Hulpverlening voorafgaand aan thuisplaatsing (hvlthuispl totaal_r)</p>	<p>Totale hulpverleningsscore:</p> <p>0: 5 1: 27 2: 9 3: 9 4: 3 5: 1 6: 1</p> <p>0 = geen (0) 1 = enkelvoudige hulpverlening (1) 2 = meervoudige hulpverlening (2,3,4,5,6)</p>
<p>Hulpverlening na terugplaatsing (hulphuis)</p>	<p>0 = nee (11) 1 = ja (45) 8 = n.v.t. (79) 9 = onbekend (1)</p>	<p>Hercoderen: Hulpverlening na thuisplaatsing (hulphuisrecode)</p>	<p>0 = nee (0) 1 = ja (1) 9 = onbekend (8,9)</p>